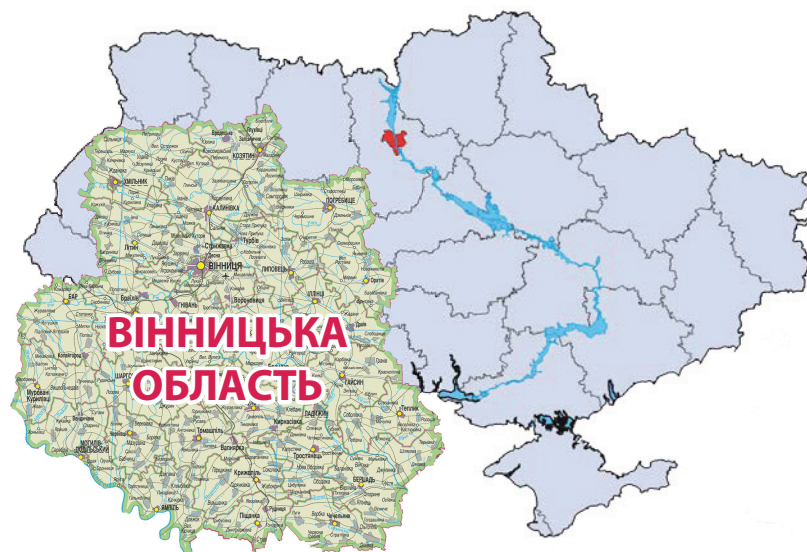
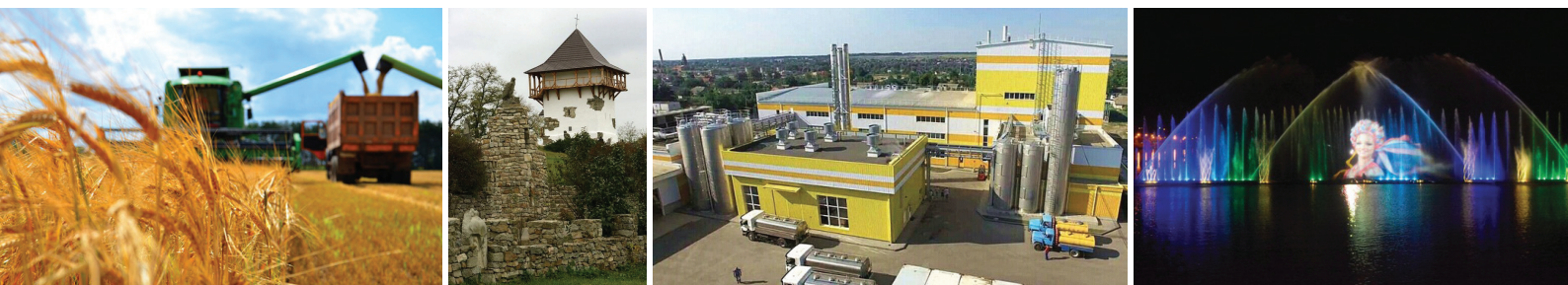

Стратегія розвитку малого та середнього підприємництва Вінницької області на період до 2020 року

Підготовка цієї публікації стала можливою завдяки підтримці американського народу, що була надана через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках Програми "Лідерство в економічному врядуванні" (USAID LEB).

Програма USAID ЛЕВ впроваджується:

Міжнародною благодійною організацією

«Фонд Східна Європа»

у партнерстві з:

громадською організацією

«Інститут економічних досліджень та політичних консультацій»

громадською організацією

«Київський економічний інститут»

Стратегія підготовлена з ініціативи Вінницької ОДА, представників бізнес-об'єднань та громадськості за сприяння Програми USAID "Лідерство в економічному врядуванні".

Стратегія розвитку малого та середнього підприємництва Вінницької області до 2020 року є документом регіональної політики розвитку малого та середнього підприємництва, розробленим у відповідності до принципів Акта з питань малого бізнесу для Європи.

Проект Стратегії розвитку малого та середнього підприємництва Вінницької області до 2020 року підготовлено на виконання розпорядження Першого заступника голови Вінницької обласної державної адміністрації від 10 лютого 2017 року №202/2 «Про робочу групу з розробки проекту Стратегії розвитку малого та середнього підприємництва Вінницької області до 2020 року».

Сприяння в підготовці цього документа надала Програма Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) «Лідерство в економічному врядуванні» на запит Вінницької обласної державної адміністрації. Програма USAID «Лідерство в економічному врядуванні» має на меті покращити діловий клімат шляхом втілення вагомих та сталих реформ у секторі МСБ на центральному й на регіональному рівнях. Вінницька область є пілотним регіоном Програми. Програма висловлює подяку Вінницькій ОДА за надані матеріали, які були використані при підготовці Стратегії.

Текст проекту підготовлено експертами Програми USAID «Лідерство в економічному врядуванні»: Євгеном Ангелом, Ігорем Бураковським, Артуром Ковальчуком, Ольгою Красовською, Оксаною Кузяків (усі - ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій»).

Погляди авторів, висловлені в цьому документі, можуть не збігатися з поглядами Агентства США з міжнародного розвитку або Уряду Сполучених Штатів Америки.

Програма USAID "Лідерство в економічному врядуванні" (USAID ЛЕВ)

01033 Україна, вул. Саксаганського, 96, офіс 508

Телефони: +38 (044) 200-38-24;

e-mail lev_info@eef.org.ua

www.lev.org.ua

facebook.com/USAIDLEVProgram

СКЛАД
робочої групи з розробки проекту Стратегії розвитку малого та середнього підприємництва
Вінницької області до 2020 року

Мережко
Володимир Миколайович

директор Департаменту міжнародного співробітництва та регіонального розвитку облдержадміністрації, **голова робочої групи**

Насіковська
Надія Никифорівна

заступник директора, начальник управління розвитку підприємництва та централізованих капіталовкладень Департаменту міжнародного співробітництва та регіонального розвитку облдержадміністрації, **заступник голови робочої групи**

Ламакіна
Тетяна Тимофіївна

начальник відділу регуляторної політики та адміністративних послуг Департаменту міжнародного співробітництва та регіонального розвитку облдержадміністрації, **секретар робочої групи**

Аляб'єва
Світлана Сергіївна

в.о. директора обласного центру зайнятості (за згодою)

Бураковський
Ігор Валентинович

старший радник з економічних питань Програми USAID (ЛЕВ), Голова правління Інституту економічних досліджень та політичних консультацій (за згодою)

Даценко
Анжела Володимирівна

начальник відділу професійно-технічної освіти, управління професійної освіти, інноватики та науки Департаменту освіти і науки облдержадміністрації

Замкова
Наталія Леонідівна

директор Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ (за згодою)

Захарчук
Юрій Вікторович

директор виконавчої дирекції територіального відділення всеукраїнської громадської організації «Асоціація платників податків України» у Вінницькій області (за згодою)

Зелінська
Ольга Георгіївна

начальник відділу культурно-мистецьких установ управління культури і мистецтв облдержадміністрації

Пікало
Валентина Федорівна

начальник відділу аналізу даних структурної статистики та статистики фінансів підприємств Головного управління статистики у Вінницькій області (за згодою)

Ковальчук
Артур Миколайович

експерт Програми USAID ЛЕВ, науковий співробітник Інституту економічних досліджень та політичних консультацій (за згодою)

Ковальова
Сніжана Сергіївна

член Асоціації фермерів Вінницької області (за згодою)

Красовська

Ольга Володимирівна

експерт Програми USAID ЛЕВ, провідний науковий співробітник Інституту економічних досліджень та політичних консультацій (за згодою)

Кузяків

Оксана Володимирівна

координатор аналітичного компоненту Програми USAID ЛЕВ виконавчий директор Інституту економічних досліджень та політичних консультацій (за згодою)

Кухарчук

Інна Іванівна

голова Асоціації фермерів Вінницької області (за згодою)

Ворона

Олександр Анатолійович

заступник начальника управління податків і зборів юридичних осіб, начальник відділу з оподаткування податку на прибуток ГУ Державної фіскальної служби у Вінницькій області (за згодою)

Козуляк

Наталія Вікторівна

заступник начальника управління, начальник відділу економічного аналізу, прогнозування розвитку АПК та сільських територій Департаменту агропромислового розвитку облдержадміністрації

Магдич

Іван Юрійович

начальник відділу енергетики та збереження управління житлово-комунального господарства Департаменту житлово-комунального господарства енергетики та інфраструктури облдержадміністрації

Мрясова

Ельвіра Альбертівна

член регіональної ради підприємців при облдержадміністрації (за згодою)

Нікитюк

Валерій Петрович

в.о. директора Агенції регіонального розвитку Вінницької області (за згодою)

Печалін

Олександр Валентинович

голова Регіональної ради підприємців при облдержадміністрації (за згодою)

Редчик

Валерій Миколайович

віце-президент Вінницького регіонального відділення Українського союзу промисловців і підприємців (за згодою)

Студілко

Максим Анатолійович

заступник начальника управління, начальник відділу молодіжної політики та взаємодії з громадськими організаціями Департаменту соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації

Чаленко

Дмитро Андрійович

депутат Вінницької обласної ради (за згодою)

Швець

Ігор Леонідович

бізнес-омбудсмен Вінницької області (за згодою)

ЗМІСТ

Вступ	6
1. МСП у Вінницькій області: особливості розвитку та потенціал.....	6
2. Мета Стратегії	8
3. Передумови реалізації Стратегії.....	8
4. Ризики реалізації Стратегії	10
5. Принципи реалізації Стратегії	11
6. Взаємозв'язок з іншими стратегічними документами.....	11
7. Цілі, завдання та заходи реалізації Стратегії.....	12
Ціль 1. Покращення бізнес-середовища регіону.....	13
Ціль 2. Полегшення доступу МСП до ресурсів	17
Ціль 3. Підвищення конкурентоспроможності: внутрішній розвиток МСП.....	22
Ціль 4. Налагодження співпраці та підвищення підприємницької культури.....	25
Ціль 5. Сприяння виходу на нові ринки	28
8. Механізм реалізації Стратегії.....	32
9. Механізм моніторингу й оцінки реалізації Стратегії.....	33
Додаток 1. Зв'язок цілей Стратегії з принципами Акта з питань малого бізнесу для Європи.	34
Додаток 2. МСП Вінницької області: SWOT-аналіз.....	35
Додаток 3. Розвиток МСП: розподіл сфер відповідальності між владою та бізнесом	37
Додаток 4. Зв'язок Стратегії з іншими документами регіональної політики	38
Додаток 5. Цілі, завдання та заходи реалізації Стратегії.....	42

Вступ

Стратегія розвитку малого та середнього підприємництва є документом регіональної політики, що спрямований на реалізацію таких завдань:

- 1.1. **Зробити сприяння розвитку суб'єктів малого та середнього підприємництва (далі – МСП)** постійною, послідовною та комплексною політикою на обласному рівні: мова йде про перехід від окремих дій до розробки та «запуску» повноцінної політики сприяння розвитку та функціонуванню МСП як безперервного процесу економічного розвитку Вінниччини.
- 1.2. **Визначити «регуляторні орієнтири» для бізнесу.** Іншими словами, ідеться про конструктивний вплив на очікування суб'єктів господарської діяльності щодо змін регіональної політики сприяння розвитку МСП шляхом забезпечення її передбачуваності й прозорості.
- 1.3. **Забезпечити узгодження та координацію дій органів влади** на регіональному (місцевому) рівні та ефективне використання наявних фінансових ресурсів.
- 1.4. **Забезпечити спадковість та послідовність регіональної політики** щодо розвитку МСП у середньостроковому й довгостроковому планах.
- 1.5. **Сприяти конструктивному діалогу влади та суб'єктів господарської діяльності** з питань розвитку й функціонування МСП.
- 1.6. **Визначити систему принципів, на яких повинні будуватись відповідні рішення органів місцевої влади,** у частині, що стосується розвитку та функціонування МСП, із метою залучення коштів міжнародної технічної допомоги та інвесторів (як вітчизняних, так і іноземних) для розвитку МСП та ефективного їх використання.

В основу Стратегії покладено принципи Акта з питань малого бізнесу для Європи (Small Business Act for Europe)¹.

1. МСП у Вінницькій області: особливості розвитку та потенціал²

1.1. За підсумками 2015 року, у Вінницькій області налічувалося близько 81 тис. суб'єктів підприємницької діяльності (юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців), із яких лише 12 – великі підприємства. На МСП було зайнято 222,8 тис. осіб (90,4% від усіх зайнятих на суб'єктах підприємництва), тоді як у країні в цілому відповідне значення становило 79,5%. Обсяг реалізованої МСП продукції становив 85,3 млрд. грн. (або ж 72,9% від загального обсягу реалізованої продукції, що перевищує середній показник по країні в цілому – 64,1%).

¹ Джерело: Small Business Act for Europe. Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52008DC0394&from=EN>

² У цьому розділі наведено лише основні факти щодо розвитку МСП у регіоні. Більше інформації про розвиток малого та середнього підприємництва міститься в Регіональному профілі розвитку МСП Вінницької області. Тут і далі джерелами інформації є дані: Державної служби статистики (та Головного управління статистики у Вінницькій області), Державної фіскальної служби України, Вінницького обласного центру зайнятості, Національного банку України та дослідження «Щорічна оцінка ділового клімату» (ABCA) 2016.

Оскільки саме сектор МСП забезпечує населення регіону робочими місцями та відіграє істотну роль у реалізації товарів та послуг, це зумовлює необхідність побудови виваженої та комплексної регіональної політики сприяння розвитку МСП.

1.2. У 2015 році лише 11,7% суб'єктів малого та середнього підприємництва в регіоні були юридичними особами, решта мали статус фізичних осіб-підприємців. При цьому, лише 11,1% ФОП планують перейти від **спрощеної до загальної системи сплати та адміністрування податків.** Це створює додаткові ризики того, що суб'єкти малого підприємництва, які прагнуть зберегти свій статус фізичної особи-підприємця, не розвиваються до середніх та великих.

1.3. Відповідно до результатів дослідження ABCA 2016 67,5% підприємців регіону вважають його загальноекономічне середовище позитивним або ж задовільним, тоді як у середньому по країні такої думки дотримується лише 61% підприємців. **Відтак, діловий клімат Вінниччини є більш сприятливим для підприємництва, ніж в інших регіонах. Перелік найбільш гострих проблем, які обмежують зростання бізнесу в регіоні, збігаються із загальноукраїнськими.** Передусім ідеться про брак попиту (на існування цієї проблеми вказали 60,2% респондентів), нестабільну політичну ситуацію (37,5%), високі ставки податків (38,8%) та обтяжливе податкове адміністрування (27,3%).

1.4. Основними галузями, у яких працює більшість суб'єктів малого підприємництва Вінницької області, є торгівля, транспорт, промисловість та сільське господарство, на які в 2015 році припадало відповідно 53,9%, 8,9%, 6,5% та 5,9% від їхньої загальної кількості. Разом на ці галузі припадало близько двох третин усіх зайнятих у малому бізнесі та понад три чверті від обсягу реалізованої малим бізнесом продукції. **Така концентрація може мати негативні наслідки для розвитку сектору МСП, оскільки діяльність у цих галузях супроводжується високими ризиками: торгівля є чутливою до коливань економічної активності в цілому та купівельної спроможності населення зокрема, у сільському господарстві значну роль відіграють сезонні цикли та погодні умови. Відтак, політика розвитку МСП повинна сприяти диверсифікації напрямків діяльності МСП.**

1.5. Майже 40% підприємців вважають обмежений доступ до фінансів перешкодою для ведення бізнесу, а відтак **актуальною проблемою для підприємців області залишається залучення зовнішнього фінансування.**

1.6. Регіональні органи влади мають досить обмежені ресурси для фінансової підтримки МСП в області: так, у 2016 році на розвиток МСП було виділено 1,19 млн. грн. (у тому числі 0,99 млн. грн. на підтримку переселенців). Більшість заходів політики МСП мали інформаційний чи організаційний характер. **Відтак, постає необхідність у раціональному використанні обмежених фінансових ресурсів з метою досягнення максимального ефекту від реалізації заходів політики у сфері МСП.**

1.7. Понад 77% підприємців, опитаних у рамках дослідження ABCA 2016, вказали на необхідність «створення єдиного інформаційного ресурсу, де можна дізнатися про правила та умови ведення бізнесу, зміни законодавства». **Тому постає питання вдосконалення інформаційного забезпечення підприємців, а відтак і загального розвитку системи об'єктів інфраструктури підтримки МСП, що безпосередньо надають послуги підприємцям.**

1.8. Відповідно до результатів опитування ABCA у 2016 році лише близько 49% представників МСП впроваджували заходи, які можна віднести до інноваційних (у 2015 році – майже 65%). При цьому 93% з них вказали, що ці заходи повністю або частково ними ж і були розроблені. **Це свідчить про те, що МСП Вінниччини мають значний потенціал до**

розвитку, а відтак існує потреба в сприянні запровадженню інновацій на підприємствах. Мова повинна йти не лише про запровадження нових видів продукції, але й про використання нових технологій та нових методів управління підприємством.

1.9. Відповідно до результатів опитування ABCA станом на початок 2017 року діяльність майже половини МСП регіону (51,1%) обмежена власним регіоном. **Відтак, існує потреба в розробці заходів політики, направлених на сприяння виходу МСП на нові ринки, у тому числі ринки інших регіонів України, а також створення нових ринків із ланцюгами доданої вартості.**

1.10. Лише 15,3 % МСП є членами бізнес-асоціацій, що відповідає середньому показнику по Україні. Це зумовлює необхідність адвокатування членства МСП у професійних бізнес-асоціаціях із метою цивілізованого захисту власних інтересів.

2. Мета Стратегії

Метою Стратегії є **створення умов для сталого розвитку МСП у Вінницькій області**, що повинно привести до збільшення кількості зайнятих на МСП до кінця 2020 року не менше ніж на 10% та до збільшення реального обсягу реалізованої продукції (товарів та послуг) на 20% у порівнянні з 2015 роком, а відтак і до зростання реального валового продукту на душу населення.

3. Передумови реалізації Стратегії

Успішна реалізація Стратегії розвитку МСП можлива за наявності цілої низки передумов загальнонаціонального та регіонального рівнів.

3.1. Загальнонаціональні передумови

- 3.1.1. Макроекономічна стабілізація як один із найважливіших чинників поліпшення національного бізнес-середовища як такого.
- 3.1.2. Збереження балансу між необхідністю подальшого структурного та інституційного реформування економіки країни, зокрема в частині покращення регуляторного клімату, та відсутністю різких та необґрунтованих змін нормативно-правової бази.
- 3.1.3. Боротьба з корупцією та захист прав власності.
- 3.1.4. Послідовність та неперервність (спадковість) формування та реалізації політики сприяння розвитку МСП та ефективна координація дій органів влади всіх рівнів у цьому процесі.
- 3.1.5. Оптимізація податкової системи, зокрема в напрямку спрощення процедур адміністрування податків.

- 3.1.6. Гармонізація системи нормативно-правових актів, які прямо чи опосередковано впливають на ведення підприємницької діяльності шляхом:
- скасування застарілих актів;
 - внесення змін до чинних нормативно-правових актів, які ускладнюють ведення підприємницької діяльності, наприклад, перегляд законодавчої норми, за якою фізична-особа підприємець відповідає за результати виробничо-комерційної діяльності всім своїм майном; внесення змін до трудового законодавства в частині його спрощення для підприємств, що працюють без найнятого персоналу; спрощення процедур реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності.
- 3.1.7. Створення умов для набуття власниками особистих селянських господарств статусу суб'єктів підприємницької діяльності.
- 3.1.8. Забезпечення відкритих та рівноправних умов доступу підприємців до природних, енергетичних та інших ресурсів, у тому числі до альтернативних джерел енергії, необхідних для забезпечення діяльності підприємств; спрощення існуючих умов підключення до електричних та інших мереж та, відповідно, зменшення вартості такого підключення.
- 3.1.9. Розробка нормативно-правової бази, яка дозволить створювати нові ринки товарів та послуг, що швидко розвиваються, зокрема ринок біомаси, яка може використовуватися в енергетичних цілях.

3.2. Регіональні передумови

- 3.2.1. Розбудова дієвої системи місцевого самоврядування, запровадження в новостворених громадах стратегічного планування економічного розвитку взагалі та розвитку МСП зокрема. Таке планування повинно здійснюватися на основі усвідомлення громадами своїх потреб і можливостей та визначення пріоритетів власного розвитку.
- 3.2.2. Зниження рівня тінізації економіки регіону.
- 3.2.3. Формування збалансованої системи місцевих податків, яка враховуватиме, з одного боку, необхідність наповнення місцевого бюджету в довгостроковій перспективі, а з іншого - інтереси підприємців; налагодження роботи прозорих офісів фіскальних органів.
- 3.2.4. Конструктивний та проактивний діалог місцевої влади з центральними органами виконавчої влади з питань покращення регуляторного режиму в цілому та регуляторного середовища для МСП зокрема.
- 3.2.5. Забезпечення ефективної взаємодії між органами влади обласного рівня та рівня громад (районів) при формуванні та реалізації політики розвитку підприємництва та МСП взагалі.
- 3.2.6. Адекватне інституційне, кадрове та фінансове забезпечення політики сприяння розвитку МСП на регіональному (місцевому) рівні.
- 3.2.7. Встановлення обґрунтованої та однакової для всіх підприємців вартості орендної плати на землю.

3.2.8. Послідовна імплементація Стратегії збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2020 року³.

4. Ризики реалізації Стратегії

Успішній реалізації Стратегії потенційно загрожує низка ризиків загальнонаціонального та регіонального рівнів.

4.1. Загальнонаціональні ризики

- 4.1.1. Загострення військово-політичного конфлікту на Сході України, що негативно вплине на всі аспекти соціально-економічного життя країни.
- 4.1.2. Різкі коливання економічної активності в країні, що негативно впливають на її інвестиційну привабливість та умови функціонування МСП.
- 4.1.3. Суперечливість політики поліпшення підприємницького клімату в цілому та регуляторного середовища МСП зокрема.
- 4.1.4. Невідповідність величини штрафних санкцій характеру та масштабам порушень та посилення акценту на покарання (штрафи й санкції) на протидію заходам попередження відповідних порушень.
- 4.1.5. Подальше збільшення розміру мінімальної заробітної плати, закріплене на законодавчому рівні.

4.2. Регіональні ризики

- 4.2.1. Зниження привабливості регіону для інвесторів з інших регіонів України та з-за кордону внаслідок зменшення темпів соціально-економічних перетворень та/або різких коливань економічної активності в регіоні.
- 4.2.2. Неефективний фінансовий менеджмент на рівні області та громад.
- 4.2.3. Невідповідність регіональної політики розвитку МСП загальнонаціональній.
- 4.2.4. Посилення міграційних процесів, наслідком чого є втрата регіоном трудових ресурсів.
- 4.2.5. Невирішеність проблеми відповідності кваліфікації кадрів, які готують заклади вищої та професійно-технічної освіти, реальним потребам бізнесу.
- 4.2.6. Відсутність земельних площ відповідного цільового призначення та інженерних комунікацій для забезпечення діяльності потенційних інвестиційних програм та/або ускладнений (непрозорий) доступ до них.
- 4.2.7. Відсутність ефективних механізмів протидії монополіям, особливо у сфері АПК у сільських населених пунктах.

³ Детальніше про зв'язок Стратегії розвитку малого та середнього підприємництва Вінницької області на період до 2020 року з іншими стратегічними документами регіону йдеться в розділі 6.

5. Принципи реалізації Стратегії

Реалізація Стратегії здійснюється на основі таких принципів:

- 5.1. **Принцип чіткого розподілу сфер відповідальності між місцевою владою та представниками підприємництва.** Стратегія та План дій з її імплементації побудовані на основі чіткого розподілу сфер відповідальності між місцевою владою та бізнесом у тому, що стосується розвитку підприємництва в цілому та сектору МСП зокрема. Такий розподіл передбачає чітке розмежування сфер виняткової відповідальності місцевої влади та бізнесу, а також наявність сфери їхньої спільної відповідальності (Додаток 3);
- 5.2. **Принцип публічно-приватного партнерства у сфері розбудови сприятливих умов для розвитку МСП,** який передбачає, що Стратегія є спільним документом бізнесу й влади у сфері розвитку МСП, інструментом моніторингу діяльності влади з боку громади, а окремі заходи Стратегії можуть бути спільно профінансовані бізнесом та відповідними органами влади;
- 5.3. **Принцип фіскальної відповідальності,** який полягає у забезпеченні ефективності використання бюджетних коштів на всіх рівнях, виходячи з урахування довгострокових наслідків поточної політики місцевих органів влади у сфері сприяння розвитку МСП;
- 5.4. **Безумовне дотримання принципів Акта з питань малого бізнесу для Європи,** який дозволяє забезпечити відповідність регіональної політики розвитку МСП кращим міжнародним підходам;
- 5.5. **Прозорість та передбачуваність економічної політики в цілому та політики розвитку МСП зокрема,** які є запорукою ефективної взаємодії між владою, бізнесом та жителями регіону, а реалізація цього принципу робить регіональну політику зрозумілою та відкритою для всіх залучених стосунків.

6. Взаємозв'язок з іншими стратегічними документами

Стратегія розвитку МСП Вінницької області узгоджується з іншими стратегічними документами, які прийняті та реалізуються в регіоні, зокрема⁴:

1. Стратегія збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2020 року та План дій з її реалізації;
2. Програма економічного й соціального розвитку Вінницької області на 2017 рік;
3. Регіональна програма розвитку малого й середнього підприємництва на 2017 рік;
4. Програма зайнятості населення Вінницької області на період до 2017 року.

Крім того, при розробці Стратегії було взято до уваги стратегічні документи, розроблені за підтримки інших донорських ініціатив та проектів міжнародної технічної допомоги, зокрема проект Програми посилення конкурентоспроможності МСП м. Вінниці до 2020 р., розроблений у рамках реалізації Проекту міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст» (Проект ПРОМІС). У Стратегії також було враховано напрацювання проекту допомоги

⁴ Детальніше про зв'язок цілей Стратегії розвитку малого та середнього підприємництва Вінницької області на період до 2020 року з іншими стратегічними документами регіону йдеться в Додатку 4.

Міністерства розвитку Республіки Польщі «Підвищення інвестиційної привабливості України та конкурентоспроможності регіонів».

7. Цілі, завдання та заходи реалізації Стратегії

Важливою передумовою реалізації Стратегії у відповідності з кращими практиками Європейського Союзу є відповідність її цілей та заходів принципам Акта з питань малого бізнесу для Європи (АМБ). Зв'язок цілей Стратегії з принципами принципів АМБ наведено в Додатку 1.

Система цілей Стратегії складається з п'яти операційних цілей:

Ціль 1. Покращення бізнес-середовища;

Ціль 2. Полегшення доступу МСП до ресурсів;

Ціль 3. Підвищення конкурентоспроможності МСП: внутрішній розвиток;

Ціль 4. Налагодження співпраці та підвищення підприємницької культури;

Ціль 5. Сприяння виходу на нові ринки.

Рисунок 1. Система операційних цілей Стратегії

Система операційних цілей Стратегії побудована таким чином, щоб послідовна реалізація кожної з цілей сприяла сталому розвитку МСП регіону в довгостроковій перспективі. Тобто, полегшення доступу МСП до всіх видів ресурсів повинно сприяти збільшенню конкурентоспроможності МСП шляхом підвищення як внутрішньої спроможності підприємств, так і завдяки формуванню об'єднань та партнерств (розвиток бізнес-асоціацій, створення дієвих коаліцій тощо). Це, у свою чергу, повинно створювати умови для виходу МСП на нові ринки як у географічному, так і в галузевому вимірі.

Реалізація кожної цілі передбачає належне інфраструктурне забезпечення, яке включає широкий перелік інструментів – від створення єдиного інформаційного ресурсу до системи центрів підтримки підприємництва. Об'єкти інфраструктури підтримки МСП відіграють особливу роль у реалізації регіональної політики сприяння розвитку МСП, тому що **саме за їхньою допомогою надається пряма підтримка підприємцям**. Слід врахувати, що інфраструктура підтримки підприємництва повинна будуватися за принципом публічно-приватного партнерства, тобто включати об'єкти не лише державної чи приватної власності, але й об'єкти, засновані на спільній, публічно-приватній власності.

Заходи Стратегії рівною мірою спрямовані на всі суб'єкти малого та середнього підприємництва, тобто як на фізичних осіб-підприємців, так і на юридичних осіб.

Ціль 1. Покращення бізнес-середовища регіону

Незважаючи на певний прогрес у сфері дерегуляції, значна кількість бар'єрів, що перешкоджають розвитку МСП у регіоні, і досі пов'язана саме з недосконалістю регуляторного середовища, яке формується в результаті прийняття й реалізації відповідних рішень органів влади на різних рівнях. Подолати ці бар'єри можливо завдяки створенню системи «розумного регулювання», яка передбачає відміну неефективних та запровадження нових регуляцій, що збалансують інтереси бізнесу та суспільства.

Іншим важливим напрямком покращення бізнес-середовища в регіоні є налагодження конструктивного діалогу між бізнесом та владою. Такий діалог дозволить, з одного боку, будувати регіональну політику з урахуванням інтересів бізнесу, а з іншого – підвищить результативність публічно-приватного партнерства при вирішенні стратегічно важливих для регіону задач.

Передумови

- Кожен шостий представник МСП регіону вважає високий регуляторний тиск істотною перешкодою розвитку бізнесу (Джерело: дослідження ABCA 2016)
- Понад 61% підприємців вказує на потребу переведення адміністративних послуг (або їх частини) в електронний формат (Джерело: дослідження ABCA 2016).
- Починаючи з 15 березня 2016 року, до вітчизняної практики оцінки впливу регуляторних актів було введено М-тест (вітчизняний аналог європейського SME-тесту), який дозволяє визначати вплив заходів регуляторної політики на суб'єкти малого підприємництва (відповідні зміни були внесені Постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 року № 1151 до Постанови Кабінету Міністрів України від 11 березня 2004 р. № 308 "Про затвердження методик проведення аналізу впливу та відстеження результативності регуляторного акта").

- 64,1% підприємців регіону вважають державу перешкодою для розвитку бізнесу, а 17,9% - ворогом бізнесу (Джерело: дослідження АВСА 2016).
- Понад чверть підприємців вказує на проблему корупції в регіоні як одну з основних перешкод розвитку бізнесу (Джерело: дослідження АВСА 2016).

Завдання 1.1. Покращення регуляторного середовища

Хоча процес дерегуляції реалізується переважно на центральному рівні, на регіональному (місцевому) рівні також існують інструменти покращення регуляторного середовища. Значною перевагою цих інструментів є те, що їх використання не вимагає значних фінансових коштів.

Передусім ідеться про застосування М-тесту як запобіжного механізму появи регуляторних актів, які створюють додаткові перешкоди для підприємницької діяльності. Водночас, застосування цього інструменту на практиці передбачає наявність відповідних навичок у представників влади та бізнесу.

Заходи, спрямовані на реалізацію Завдання 1.1

Зменшення існуючих регуляторних бар'єрів	1.1.1	Перегляд (інвентаризація) власних регуляторних актів на предмет їхнього впливу на бізнес та відповідності чинному законодавству та внесення до них відповідних змін (або скасування) з метою збалансування інтересів суб'єктів підприємницької діяльності та суспільства.
	1.1.2	Моніторинг ефективності роботи місцевих органів влади та органів місцевого самоврядування, відповідальних за видачу документів у сфері регулювання господарської діяльності, видача яких належить до сфери їхніх повноважень.
	1.1.3	Удосконалення процедур отримання підприємцями зазначених документів, у тому числі шляхом розвитку системи надання електронних послуг для бізнесу.
	1.1.4	Відстеження ефективності реалізації чинних регуляторних актів.
	1.1.5	Підтримка ініціатив підприємців, спрямованих на перегляд чинних та розробку нових регуляторних актів. Розгляд та прийняття в установленому порядку регуляторних актів, ініційованих підприємцями.
	1.1.6	Подальший розвиток системи центрів надання адміністративних послуг, а також підвищення спроможності їхніх працівників надавати якісні послуги згідно з поточними потребами суб'єктів підприємницької діяльності.
	1.1.7	Подальше переведення адміністративних послуг в електронний формат та їх спрощення.

Запровадження нових практик регулювання, які враховують інтереси малого бізнесу	1.1.8	Здійснення моніторингу змін законодавчо-нормативної бази, що регулює розвиток підприємництва та надання пропозицій центральним органам виконавчої влади щодо її вдосконалення.
	1.1.9	Моніторинг фактичного проведення аналізу регуляторного впливу (включно з М-тестом) місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування включно з об'єднаними територіальними громадами.
	1.1.10	Удосконалення системи інформування громадян про хід підготовки регуляторних актів, а також про проведення консультацій із громадськістю в рамках проведення М-тесту всіма суб'єктами владних повноважень.
	1.1.11	Підвищення спроможності представників місцевих органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування та бізнес-асоціацій використання методики М-тесту.
	1.1.12	Обмін досвідом розробки та запровадження нових практик регулювання підприємницької діяльності в цілому та застосування М-тесту, у тому числі з іншими регіонами.
	1.1.13	Оптимізація роботи сервісних центрів ДФС, створення при таких центрах консультаційних офісів, що надаватимуть допомогу особам, які починають займатися підприємницькою діяльністю та реєструють приватне підприємство чи ФОП.

Завдання 1.2. Забезпечення конструктивного діалогу між бізнесом та владою.

Налагодження взаємовигідних партнерських стосунків між бізнесом і владою є одним із важливих елементів покращення бізнес-середовища як у країні в цілому, так і у Вінницькій області зокрема. Удосконалення каналів та механізмів комунікації між бізнесом та владою повинно відбуватися з урахуванням потреб обох сторін. Індикатором ефективності діалогу влади й бізнесу є відкритість (прозорість), підзвітність та передбачуваність діяльності місцевої влади, з одного боку, та здатність бізнесу цивілізовано захищати свої інтереси - з іншого.

Заходи, спрямовані на реалізацію Завдання 1.2

Забезпечення відкритості влади	1.2.1	Регулярне оприлюднення органами влади звітів та іншої інформації про свою діяльність із розвитку МСП.
	1.2.2	Проведення аналізу ефективності наявних інструментів зворотного зв'язку між владою та бізнесом («телефонів довіри», «гарячих ліній» тощо), формування рекомендацій щодо їх вдосконалення та послідовна імплементація цих рекомендацій.
	1.2.3	Підвищення рівня інформативності та інтерактивності сайтів регіональних (місцевих) органів влади.

- 1.2.4.** Запровадження нових каналів комунікації між бізнесом та владою (наприклад, розсилки через електронну пошту), удосконалення існуючих механізмів інформування підприємців про заходи та рішення, які впливають на діяльність бізнесу.
- 1.2.5** Активне залучення представників бізнесу та бізнес-асоціацій до розробки та публічного обговорення стратегічних документів та рішень, що стосуються діяльності МСП (передусім програм розвитку малого та середнього бізнесу).
- 1.2.6** Створення механізму регулярних консультацій між бізнесом та регіональною владою (періодичні та ad hoc обговорення у форматі «круглий стіл», на яких дискутуються гострі питання діяльності МСП та перспективні напрямки розвитку області).
- 1.2.7** Удосконалення практики реагування на рекомендації громадських слухань різного рівня, пов'язаних із розвитком МСП та перспективними напрямками розвитку області.
- 1.2.8** Визначення в структурі місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування посадових осіб або структурних одиниць (чи створення таких структурних одиниць у разі їх відсутності), завданням яких буде налагодження співпраці між бізнесом та владою, сприяння розвитку місцевого бізнесу, захист їхніх прав та інтересів тощо.

Інфраструктурне забезпечення Цілі 1:

Створення єдиного інформаційного ресурсу (веб-сайту) для підприємців, один із розділів якого буде присвячений регуляторній політиці, тобто міститиме інформацію про:

- чинні регуляторні акти;
- зміни в нормативно-правовій базі, які можуть вплинути на ведення підприємницької діяльності;
- хід підготовки нових регуляторних актів, зокрема інформацію про проведений аналіз регуляторного впливу та М-тест;
- дату та час публічних обговорень регуляторних актів та стратегічних документів, що стосуються розвитку підприємництва;
- інші питання, що стосуються регулювання підприємницької діяльності, визначені в результаті опитування підприємців.

Індикатори досягнення Цілі 1:

- оцінка бізнес-клімату в регіоні (Джерело даних: опитування ABCA);
- вартість ведення бізнесу в регіоні (Джерело даних: опитування ABCA);
- оцінка рівня корупції в регіоні (Джерело даних: опитування МСП та населення);
- наявність єдиного інформаційного ресурсу для підприємців;
- кількість унікальних відвідувань веб-сайту для діючих та потенційних підприємців (Джерело даних: відповідний сайт);
- кількість регуляторних актів, які були змінені/скасовані через визнання такими, що чинять негативний вплив на суб'єкти підприємницької діяльності області (Джерело даних: Вінницька ОДА);
- кількість проектів регуляторних актів, для яких було проведено М-тест (Джерело даних: Вінницька ОДА);
- оцінка підприємцями відкритості та передбачуваності діяльності місцевої влади (Джерело даних: опитування МСП);
- оцінка бізнесом/представниками органів влади ефективності наявних механізмів взаємодії між бізнесом та владою (Джерело даних: опитування МСП);
- кількість проведених громадських слухань, круглих столів тощо з питань розвитку МСП у регіоні та перспективних напрямків розвитку області (Джерело даних: Вінницька ОДА, Агенція регіонального розвитку Вінницької області, Центр розвитку підприємництва, дані бізнес-асоціацій);
- кількість рекомендацій громадських слухань, круглих столів тощо з питань розвитку МСП у регіоні та перспективних напрямків розвитку області, які були враховані регіональними (місцевими) органами влади (Джерело даних: Вінницька ОДА, дані бізнес-асоціацій).

Ціль 2. Полегшення доступу МСП до ресурсів

Належна ресурсна база (фінансові, трудові, природні та інші ресурси) є обов'язковою умовою успішного здійснення підприємницької діяльності. За результатами опитування, більшість підприємців називають брак тих чи інших ресурсів перешкодою для ведення бізнесу.

Передумови

- Для 38,6% представників МСП обмежений доступ до фінансування є перешкодою їхнього розвитку (дослідження ABCA 2016).
- Значна частина потреб підприємців у забезпеченні фінансовими ресурсами пов'язана з кредитами: 59% опитаних підприємців вказали на необхідність запровадження державних гарантій за кредитами, а ще 52% - на необхідність компенсації державою відсотків за кредитами (дослідження ABCA 2016).

- Кожен п'ятий підприємець регіону вказує на брак кваліфікованих кадрів як основну перешкоду розвитку бізнесу (дослідження ABCA 2016).
- Понад 19,7 тис. жителів регіону віком від 25 до 34 років у 2015 році були безробітними (29,7% від загальної кількості безробітних серед працездатного населення).
- Вік менше третини підприємців регіону є меншим за 35 років. (Джерело даних: опитування ABCA 2016).
- Протягом 2016 року в обласному центрі зайнятості налічувалося 37 тис. вакансій. Найбільш затребуваними були працівники робітничих професій, службовці та працівники на посади, що не потребують кваліфікації.

Завдання 2.1. Сприяння доступу до фінансових ресурсів

Зважаючи на існуючі проблеми фінансового забезпечення розвитку МСП, актуалізується питання доступу до зовнішніх фінансових ресурсів, у тому числі кредитних. Сьогодні в Україні низка міжнародних фінансових інституцій реалізує проекти, що передбачають фінансову (кредитну) та консультаційну підтримку МСП. Крім того, Україна є повноправним учасником грантових програм (зокрема COSME, Horizon 2020), які передбачають надання цільової допомоги МСП. Відтак, оперативне інформування про наявні можливості й допомога в підготовці грантових і кредитних заявок є важливим інструментом залучення відповідних коштів та ресурсів для фінансування виробничо-комерційної діяльності українських МСП та одним із шляхів забезпечення розвитку МСП.

Іншим інструментом мобілізації фінансових ресурсів на рівні області та громад є створення спеціальних фондів, які надаватимуть фінансову підтримку підприємцям шляхом компенсації відсотків за кредитами тощо.

Заходи, спрямовані на реалізацію Завдання 2.1

- 2.1.1** Забезпечення роботи обласного фонду підтримки підприємництва по Вінницькій області та створення куштових відділень фонду.
- 2.1.2** Проведення тренінгів для представників місцевих органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування з питань мобілізації коштів для підтримки МСП.
- 2.1.3** Запровадження дієвих інструментів підтримки бізнесу шляхом співфінансування з місцевих бюджетів та служби зайнятості охочих відкрити свою власну справу.
- 2.1.4** Проведення тренінгів для місцевих МСП із підготовки грантових та кредитних заявок.
- 2.1.5** Вивчення можливостей фінансування розвитку МСП на рівні області та об'єднаних територіальних громад, зокрема шляхом розробки відповідних програм.
- 2.1.6** Вивчення можливостей залучення зовнішніх коштів для фінансування розвитку МСП на рівні області та об'єднаних територіальних громад, зокрема коштів міжнародних фінансових інституцій та програм технічної допомоги.
- 2.1.7** Сприяння розвитку лізингових операцій для технічного переоснащення основних фондів підприємств.

Завдання 2.2. Сприяння покращенню кадрового забезпечення МСП

Покращення кадрового забезпечення МСП можливе за рахунок зменшення дисбалансу між спеціальностями, за якими випускають фахівців навчальні заклади регіону, та реальними потребами бізнесу. Українські навчальні заклади володіють значною автономією при формуванні навчальних програм, що дозволяє їм включати до них дисципліни, які відповідають запитам бізнесу.

Не менш важливим джерелом покращення кадрового забезпечення МСП є сприяння молодіжному підприємництву. Саме молодіжне підприємництво є інструментом вирішення проблеми безробіття в регіоні та створення передумов для розвитку підприємницької культури в майбутньому.

Заходи, спрямовані на реалізацію Завдання 2.2

Заходи, спрямовані на покращення пропозиції кадрів з боку навчальних закладів	2.2.1	Розробити методику визначення потреби МСП у кваліфікованих робітниках та спеціалістах. Налагодити систему оперативного збору інформації про потреби бізнесу в кадрах відповідно до розробленої методики.
	2.2.2	Корегування навчальних програм ВНЗ та ПТНЗ відповідно до потреб бізнесу, передусім при підготовці спеціалістів робітничих професій.
	2.2.3	Розробка програми факультативних занять із підприємництва та її запровадження в навчальних закладах регіону.
	2.2.4	Проведення «Днів відкритих дверей» на успішних підприємствах регіону.
	2.2.5	Проведення рекламної кампанії з метою заохочення підприємців брати на практику студентів ВНЗ та ПТНЗ.
	2.2.6	Сприяння налагодженню зв'язків та співпраці діючих та новостворених бізнес-асоціацій (асоціацій малого та середнього підприємництва) із навчальними закладами області та центрами зайнятості.
	2.2.7	Проведення спільних заходів, на яких студенти ВНЗ матимуть змогу ознайомитись із кращими практиками ведення бізнесу, а підприємці – підібрати потенційні кадри для своїх підприємств.
Заходи, спрямовані на розвиток	2.2.8	Поширення інформації про успішні практики молодіжного підприємництва.
	2.2.9	Проведення відкритих лекцій та інформаційних подій для молоді за участі успішних підприємців Вінниччини, відомих українських та іноземних бізнесменів.

2.2.10 Проведення молодіжних бізнес-змагань серед студентів ВНЗ та ПТНЗ Вінниччини.

2.2.11 Залучення великих українських та міжнародних компаній до проведення різних заходів із метою розвитку молодіжного підприємництва в рамках відповідних інформаційно-просвітницьких проектів, які реалізуються цими компаніями.

Завдання 2.3. Сприяння доступу до природних, енергетичних та інших ресурсів, необхідних для забезпечення діяльності підприємства

Рівний доступ до природних ресурсів стимулює розвиток МСП, які володіють значним потенціалом росту. Досить часто доступ МСП до ресурсів обмежується через брак інформації стосовно вільних земельних ділянок та площ виробничого призначення у відкритих ресурсах та непрозорих процедур їх розподілу. Наявність у відкритому доступі інформації щодо вільних земельних ділянок, площ виробничого призначення, оптимальних точок приєднання електроустановок до електричних мереж дасть можливість підприємцям, які планують створювати нові виробничі комплекси, врахувати питання приєднання до електричних мереж та інші важливі фактори при виборі оптимального місцезнаходження такого об'єкту.

У свою чергу, одним із шляхів захисту МСП від нечесної конкуренції є підвищення обізнаності підприємців у питаннях захисту своїх прав у стосунках з природними монополістами.

Заходи, спрямовані на реалізацію Завдання 2.3

2.3.1 Удосконалення, підтримка та оперативне оновлення інтерактивної карти (бази) вільних земельних ділянок, приміщень та площ виробничого призначення, які можуть використовуватися бізнесом, що адмініструється Агенцією регіонального розвитку Вінницької області. Забезпечення широкого інформування підприємців про існування та можливості зазначеної карти (бази).

2.3.2 Полегшення процедур підключення МСП до електричних та інших мереж у частині повноважень органів місцевої влади, зокрема сприяння підвищенню енергоефективності через легку зміну постачальників енергоносіїв, можливості встановлення індивідуальних приладів енергозощадження тощо.

2.3.3 Проведення тренінгів для МСП із питань захисту власних інтересів у стосунках із монополістами, що володіють електро-, водними та іншими ресурсами.

2.3.4 Спільно із ПАТ "Вінницяобленерго" розглянути можливість створення інформаційного ресурсу, який міститиме дані про найбільш оптимальні точки приєднання електроустановок до електричних мереж для промислових об'єктів, запас приєднаної потужності, відомості щодо рівня напруги тощо.

Інфраструктурне забезпечення Цілі 2:

- розбудова мережі місцевих центрів підтримки підприємництва (у тому числі на базі ЦНАПів) в об'єднаних територіальних громадах та налагодження їхньої співпраці з усіма зацікавленими сторонами та сприяння створенню об'єктів інфраструктури підтримки підприємництва, заснованих на приватній власності;
- сприяння діяльності Агенції регіонального розвитку Вінницької області в частині, що стосується розвитку підприємництва;
- сприяння розвитку бізнес-інкубаторів та інших елементів інфраструктури МСП на базі навчальних закладів регіону з метою об'єднання креативної молоді для розробки бізнес-стартапів, навчання та пошуку інвесторів для започаткування власного бізнесу, розвитку молодіжного підприємництва;
- розміщення в одному з розділів єдиного інформаційного ресурсу для підприємців (див. інфраструктурне забезпечення Цілі 1) інформації про існуючі грантові та інші можливості отримати фінансування для розвитку суб'єктів господарювання, інтерактивну карту вільних земельних ділянок та площ виробничого призначення.

Індикатори досягнення Цілі 2:

- обсяги фінансових ресурсів, акумульованих фондами підтримки підприємництва регіону (джерело: Вінницька ОДА);
- кількість тренінгів та інформаційних заходів, присвячених грантовим і кредитним можливостям, а також кількість представників МСП, які взяли участь у цих заходах (Джерело даних: Вінницька ОДА, звітність суб'єктів, які надають послуги);
- кількість МСП, які отримали фінансування з альтернативних (небанківських) джерел (Джерело даних: опитування МСП);
- кількість студентів, які пройшли виробничу практику на підприємствах області (Джерело даних: ВНЗ та ПТНЗ);
- кількість студентів, які залишилися працювати на підприємствах після проходження практики (Джерело даних: опитування МСП);
- кількість підприємств, створених молоддю після її участі в тренінгах (Джерело даних: опитування МСП);
- кількість тренінгів, присвячених питанням захисту інтересів МСП у стосунках із монополістами, а також кількість представників МСП, які взяли участь у цих заходах (Джерело даних: Вінницька ОДА, звітність суб'єктів, які надають послуги);
- наявність місцевих центрів розвитку підприємництва.

Ціль 3. Підвищення конкурентоспроможності: внутрішній розвиток МСП

Обов'язковою умовою розвитку МСП є підвищення ними власної конкурентоспроможності, що передбачає використання широкого спектру інструментів. Передусім, мова йде про покращення управлінської спроможності підприємців, підвищення ними свого рівня знань та навичок, впровадження інновацій у виробничо-комерційну діяльність.

Передумови

- Майже 55% підприємців відчують потребу в консультаціях та тренінгах із започаткування та ведення бізнесу, хоча лише 6% підприємців не задоволені власним рівнем ділових навичок, тобто своєю кваліфікацією як управлінця (Джерело: дослідження ABCA 2016).
- Близько 36% підприємців не мають стратегії чи бізнес-плану функціонування та розвитку власного бізнесу (Джерело: дослідження ABCA 2016).
- Близько 76% підприємців вважають, що бізнес готовий платити за консультації щодо виходу на зовнішні ринки, маркетингу, розробки бізнес-планів, а ще 18% погоджуються оплачувати консультації за умов спільної оплати (наприклад, у рамках ділового об'єднання, бізнес-асоціації) (Джерело: дослідження ABCA 2016).
- За результатами дослідження ABCA, у 2016 році 51,1% підприємців не запроваджували заходи, які можна віднести до інноваційної діяльності.

Завдання 3.1. Посилення управлінської спроможності підприємців

Підвищення навичок підприємців із питань організації та імплементації сучасних бізнес-процесів є одним із важливих чинників розвитку МСП регіону. Ідеться не лише про покращення навичок та знань у сфері менеджменту та маркетингу, а й про здатність оперативно реагувати на зміни нормативно-правової бази, передусім у податковій сфері.

Заходи, спрямовані на реалізацію Завдання 3.1

- 3.1.1** Налагодити систему надання підприємцям індивідуальних та групових консультацій із питань змін у законодавстві, передусім податковому, професійному навчанні основам бізнес-планування та ведення підприємницької діяльності.
- 3.1.2** Сприяння професійному навчанню потенційних та діючих підприємців основам бізнес-планування та ведення підприємницької діяльності.
- 3.1.3** Залучення успішних підприємців до надання безкоштовних професійних консультацій та порад щодо відкриття та ведення власної справи.
- 3.1.4** Проведення тренінгів для МСП із питань менеджменту, маркетингу, планування діяльності у сфері управління витратами, податками, бухгалтерського обліку, управління якістю тощо.

- 3.1.5** Поширення інформації про успішні та сучасні бізнес-практики й типові помилки в процесі здійснення виробничо-комерційної діяльності.
- 3.1.6** Підтримка громадських ініціатив, спрямованих на підвищення рівня освіти підприємців, їхньої правосвідомості та соціальної відповідальності.
- 3.1.7** Створення можливості он-лайн консультацій із питань бізнесу за принципом єдиного вікна.

Завдання 3.2. Створення умов для впровадження інновацій у діяльність МСП

Забезпечення конкурентоспроможності сьогодні є неможливим без постійного впровадження інновацій як технологічних, так і нетехнологічних. У свою чергу, важливим джерелом інновацій є наука, а отже ефективна взаємодія між бізнесом та науково-освітніми закладами Вінниччини, інших регіонів України чи за кордоном стає одним зі шляхів ефективного розвитку підприємств. Налагодження такої взаємодії потребує, передусім, запровадження системи оперативного інформування підприємців про наукові розробки та має ґрунтуватися на виконанні науково-дослідними й освітніми установами конкретних замовлень бізнесу.

Заходи, спрямовані на реалізацію Завдання 3.2

- 3.2.1** Проведення семінарів та тренінгів із питань використання інноваційних інструментів започаткування та розвитку власного бізнесу, у тому числі у сфері енергозаощадження, переходу на альтернативні й відновлювальні енергоресурси, зменшення ресурсоенергоємності, екологічної безпеки тощо.
- 3.2.2** Налагодження інформаційного обміну між бізнесом та науково-освітніми установами області й інших регіонів України.
- 3.2.3** Організація науково-освітніми установами ярмарків ідей та пропозицій для бізнесу.
- 3.2.4** Інформування підприємців про нові можливості використання альтернативних джерел енергії.
- 3.2.5** Сприяння налагодженню мереж підприємців для спільного використання та/або оренди обладнання, що дозволить запроваджувати інноваційні рішення в процес виробничо-комерційної діяльності.

Інфраструктурне забезпечення

- Розміщення в одному з розділів єдиного інформаційного ресурсу для підприємців (див. інфраструктурне забезпечення Цілі 1) матеріалів, пов'язаних із підвищенням конкурентоспроможності МСП регіону: навчальних матеріалів про розвиток підприємницьких навичок, інноваційний розвиток, маркетинг, бухгалтерський облік та інших та їх оперативне оновлення.

- Сприяння створенню об'єктів інноваційної інфраструктури, заснованих, у тому числі, на приватній власності (бізнес-акселератори, бізнес-інкубатори тощо).
- Підтримка діяльності громадського центру інновацій.

Індикатори досягнення Цілі 3:

- кількість наданих консультацій (державними та приватними організаціями/установами/уповноваженими особами й представниками бізнесу) (Джерело даних: Вінницька ОДА, звітність суб'єктів, які надають послуги);
- оцінка корисності наданих консультацій (Джерело даних: опитування МСП, яким надавались відповідні послуги).
- кількість тренінгів та семінарів із менеджменту, маркетингу, планування діяльності у сфері управління витратами, податками, бухгалтерського обліку, управління якістю тощо (проведених державними та приватними організаціями/установами/уповноваженими особами та представниками бізнесу), а також кількість представників МСП, які взяли в них участь (Джерело даних: Вінницька ОДА, звітність суб'єктів, які надають послуги);
- питома вага інноваційних підприємств (Джерело даних: Держстат)
- типи інновацій, їх впровадження на МСП (Джерело даних: Держстат, опитування АВСА);
- кількість проектів, реалізованих у співпраці з науковими та освітніми установами й бізнесом (Джерело даних: Держстат);
- кількість розробок наукових і освітніх установ, впроваджених МСП (Джерело даних: ВНЗ та ПТНЗ, опитування МСП);
- кількість фактично діючих об'єктів інфраструктури підтримки МСП, у тому числі створених із залученням приватних коштів (Джерело даних: Вінницька ОДА);
- кількість МСП, які скористалися послугами об'єктів інфраструктури підтримки МСП (Джерело даних: опитування МСП регіону);
- кількість створених об'єктів інфраструктури підтримки МСП, у тому числі консультаційних пунктів на базі ЦНАПів (Джерело даних: Вінницька ОДА);
- кількість створених об'єктів інфраструктури підтримки МСП, які функціонують із залученням приватних коштів (Джерело даних: Вінницька ОДА);
- кількість об'єктів інноваційної інфраструктури (Джерело даних: Вінницька ОДА).

Ціль 4. Налагодження співпраці та підвищення підприємницької культури

Створення та розвиток ефективних бізнес-асоціацій у регіоні є одним із чинників підвищення підприємницької культури, розбудови інфраструктури МСП та цивілізованого просування інтересів підприємців. Водночас, важливо, щоб такі об'єднання справді були репрезентативними та об'єктивно представляли інтереси всієї бізнес-спільноти, а не окремих її представників.

Не менш важливою передумовою розвитку підприємництва є формування довіри до МСП у громаді, передусім через покращення іміджу підприємництва, залучення до започаткування та ведення власної справи широких верств населення. Підприємництво має сприйматися громадою як джерело створення робочих місць, забезпечення потреби в товарах та послугах, а також наповнення місцевих бюджетів.

Передумови

- Близько 15% підприємців регіону є членами бізнес-асоціацій, що приблизно дорівнює показнику по країні в цілому (Джерело даних: опитування ABCA 2016).
- В області створено установу бізнес-омбудсмена Вінницької області.
- Жінки становлять менше чверті від загальної кількості керівників МСП (Джерело даних: опитування ABCA 2016).

Завдання 4.1. Сприяння створенню умов цивілізованого просування інтересів МСП

Участь МСП у підприємницьких об'єднаннях (бізнес-асоціаціях) дає можливість відстоювати свої права та інтереси в рамках чинного правового поля. Це також розширює можливості співпраці між МСП у процесі ведення виробничо-комерційної діяльності та сприяє підвищенню соціальної відповідальності підприємців.

Заходи, спрямовані на реалізацію Завдання 4.1

Розвиток бізнес-об'єднань та консультативно-дорадчих структур	4.1.1	Сприяння створенню та функціонуванню рад підприємців на рівні області та новостворених об'єднаних територіальних громад.
	4.1.2	Сприяння залученню проектів технічної допомоги, спрямованих на посилення спроможності бізнес-асоціацій.
	4.1.3	Вивчення та поширення успішного іноземного досвіду створення та функціонування бізнес-об'єднань МСП.
	4.1.4	Розробка та проведення інформаційної кампанії зі створення бізнес-асоціацій та популяризація участі підприємців у них, заохочення бізнес-асоціацій готувати свої пропозиції до місцевих органів влади щодо покращення бізнес-клімату на території області.

- 4.1.5** Сприяння діяльності установи бізнес-омбудсмена у Вінницькій області та створення регіональної мережі представників установи бізнес-омбудсмена.
- 4.1.6** Налагодження системи інформування підприємців про результати розгляду скарг, що надходять до установи бізнес-омбудсмена у Вінницькій області, та популяризація позитивних прикладів реагування на них.
- 4.1.7** Проведення роз'яснювальної роботи серед підприємців щодо можливостей використання інституту бізнес-омбудсмена при захисті своїх прав та інтересів.
- 4.1.8** Інформування МСП про можливості захисту своїх прав та інтересів у стосунках з великими компаніями, зокрема у стосунках із національними торговельними мережами.

Завдання 4.2. Покращення іміджу підприємництва та заохочення широких верств населення до відкриття та ведення власної справи

Покращення іміджу підприємництва здійснюватиметься за допомогою системи інформаційно-просвітницьких заходів, спрямованих на роз'яснення важливості розвитку підприємництва та адвокацію соціальної відповідальності бізнесу. Це повинно сприяти підвищенню зацікавленості до відкриття та ведення власної справи широких верств населення, розвитку жіночого підприємництва, соціально-економічній адаптації демобілізованих учасників АТО через започаткування ними власної справи.

Заходи, спрямовані на реалізацію Завдання 4.2

- 4.2.1** Розробка й проведення інформаційної кампанії з покращення іміджу підприємництва, спрямованої на різні верстви населення.
- 4.2.2** Розробка й проведення інформаційної кампанії з етики ведення бізнесу, зокрема можливостей та переваг законного підприємництва, соціальної відповідальності підприємців; розповсюдження інформації про успішні приклади підприємницької діяльності тощо.
- 4.2.3** Створення передумов, у тому числі правових, для розвитку в регіоні жіночого підприємництва, заснування власного бізнесу демобілізованими учасниками АТО.
- 4.2.4** Налагодження системи збору статистичної інформації про жіноче підприємництво.
- 4.2.5** Проведення семінарів, тренінгів та навчальних курсів для жінок, демобілізованих учасників АТО та інших вразливих верств населення, які планують розпочати свою справу.
- 4.2.6** Розробка й проведення інформаційної кампанії, спрямованої на розповсюдження успішних прикладів започаткування бізнесу демобілізованими учасниками АТО.

- 4.2.7** Щорічне проведення «Тижня підприємництва», програма якого передбачає проведення конкурсу «Бізнес-еліта Поділля», «Жінка - підприємець року» та «Вінницька якість», організацію круглих столів, виставок, семінарів та конкурсів із питань підприємництва.

Завдання 4.3. Сприяння розвитку кооперації МСП

В умовах обмеженості ресурсів та нестабільного попиту розвиток виробничої та збутової кооперації між підприємцями сприятиме підвищенню конкурентоспроможності бізнесу та створенню нових ланцюгів доданої вартості.

Заходи, спрямовані на реалізацію Завдання 4.3

- 4.3.1** Сприяння налагодженню системи інформування підприємців про можливості відновлення системи кооперативів для спільного провадження заготівельно-збутової діяльності, виробництва кінцевої продукції, у тому числі для спільного використання обладнання для випуску нових видів продукції невеликими партіями.
- 4.3.2** Сприяння проведенню B2B зустрічей для підприємців із метою налагодження логістичних зв'язків та створення ланцюгів просування товарів, передусім у сільськогосподарській галузі.
- 4.3.3** Допомога в пошуку інформації про можливості спільної оренди землі для провадження виробничо-комерційної діяльності.
- 4.3.4** Сприяння створенню дрібнооптових баз для реалізації сільськогосподарської продукції з метою зменшення кількості посередників між сільгоспвиробниками та кінцевими споживачами.
- 4.3.5** Проведення інформаційно-дорадчої діяльності, спрямованої на розвиток МСП у сільських територіях, зокрема шляхом створення та підтримки діяльності сімейних фермерських господарств, сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів.

Інфраструктурне забезпечення

- Розміщення в одному з розділів єдиного інформаційного ресурсу для підприємців (див. інфраструктурне забезпечення Цілі 1) інформації про діючі в регіоні бізнес-об'єднання, діяльність установи бізнес-омбудсмена.

Індикатори досягнення Цілі 4:

- кількість МСП регіону, які є членами бізнес-асоціацій регіонального чи загальнонаціонального рівнів (Джерело даних: опитування МСП, дані бізнес-асоціацій);
- кількість звернень до установи бізнес-омбудсмена у Вінницькій області та кількість позитивно вирішених справ (Джерело даних: опитування МСП, дані офісу бізнес-омбудсмена у Вінницькій області);
- ставлення жителів регіону до підприємців та підприємницької діяльності (Джерело даних: опитування жителів);
- кількість заходів, спрямованих на покращення іміджу підприємців (Джерело даних: Вінницька ОДА, Агенція регіонального розвитку, Центр розвитку підприємництва);
- кількість підприємств, якими управляють жінки (Джерело даних: опитування АВСА, Держреєстр);
- кількість створених жінками підприємств після їхньої участі в тренінгах (Джерело даних: Держреєстр, опитування МСП);
- кількість підприємств, якими управляють демобілізовані учасники АТО (Джерело даних: опитування МСП);
- кількість створених демобілізованими учасниками АТО підприємств після їхньої участі в тренінгах (Джерело даних: опитування МСП);

Ціль 5. Сприяння виходу на нові ринки

Вихід на нові ринки здатний забезпечити збільшення попиту на товари та послуги, які виробляються МСП. Вихід на нові ринки може відбуватися у двох основних формах, а саме: вихід на нові географічні ринки, тобто на ринки інших регіонів та/або країн, або ж вихід на ринки суміжних галузей. Окремо слід зазначити важливість участі МСП у державних закупівлях та міжнародних тендерах, що сприятиме розширенню ринку збуту як у країні, так і за її межами.

Передумови

- На брак попиту, як основну перешкоду розвитку бізнесу, вказали 62,4% опитаних підприємців (Джерело: дослідження АВСА 2016).
- Діяльність 51,1% підприємців області обмежена власним регіоном (Джерело: дослідження АВСА 2016).
- Більша частка МСП регіону зосереджена в торгівлі. Відтак, забезпечення стабільного розвитку регіону потребує галузевої диверсифікації діяльності МСП.
- Майже 57% представників МСП вказали на потребу у спрощенні доступу для малих підприємств до державних закупівель (Джерело: дослідження АВСА 2016).
- 15% опитаних підприємців регіону є експортерами, а ще 12% планують виходити на нові ринки збуту за межами країни, у тому числі в ЄС (у цілому по країні відповідні показники становлять 12% та 14,4%) (Джерело: дослідження АВСА 2016).

- Майже 57% представників МСП вказали на необхідність проведення консультацій та тренінгів із питань просування товарів/послуг на зовнішні ринки (Джерело: дослідження ABCA 2016).
- Понад 44% МСП Вінниччини мають працівника, який повністю чи частково займається питаннями маркетингу (у цілому по країні цей показник становить 49%). При цьому в 2015 році мали такого працівника 51,2% МСП регіону (Джерело: дослідження ABCA 2015 та 2016).

Завдання 5.1. Залучення МСП до участі в державних закупівлях

Участь підприємств Вінниччини в державних закупівлях є дієвим інструментом розширення ринку збуту їхньої продукції.

Заходи, спрямовані на реалізацію Завдання 5.1

5.1.1	Проведення інформаційної кампанії з метою заохочення МСП до участі в державних закупівлях; проведення семінарів та тренінгів із питань успішної практики участі МСП у них.
5.1.2	Підготовка й оприлюднення регулярних звітів про державні закупівлі, а також створення системи інформування підприємців про оголошені тендери в регіоні та за його межами.

Завдання 5.2. Сприяння виходу МСП області на ринки інших регіонів України та ринки суміжних областей

Інші регіони України, у першу чергу географічно наближені, можуть значно розширити ринок підприємств регіону на споживачів зі схожою купівельною поведінкою (у порівнянні з експортом).

Високий рівень концентрації малих та середніх підприємств у сфері торгівлі робить сектор МСП вразливим до різного роду економічних шоків і не дозволяє повною мірою реалізувати економічний потенціал підприємців. Тому важливим напрямком розвитку МСП є галузева диверсифікація виробничо-комерційної діяльності на основі використання конкурентних переваг Вінницької області, що потребує аналізу перспективних галузей та інформування підприємців про нові сфери діяльності.

Окрім виходу на нові ринки, для місцевого підприємництва актуальним є питання створення нових ринків на території самої області. Наприклад, створення на території області конкурентного ринку біопалива дозволить продовжити роботу щодо заміщення споживання традиційних паливно-енергетичних ресурсів, а також забезпечить економічно обґрунтований рівень цін на місцеві види палива, такі як деревна тріска, пелети, брикети, первинні відходи сільського господарства, енергетичні культури, тощо.

Заходи, спрямовані на реалізацію Завдання 5.2

Географічна диверсифікація	5.2.1	Проведення міжрегіональних бізнес-форумів, виставок, ярмарків, а також сприяння участі МСП Вінниччини в бізнес-форумах та інших заходах, які проводяться в інших регіонах.
	5.2.2	Формування інформаційної бази товарів, виготовлення яких здійснюється підприємствами регіону, а також поширення цієї інформації за його межами.
	5.2.3	Інформування про можливості взаємодії з підприємствами інших регіонів України.
	5.2.4	Розробка та проведення інформаційної кампанії з просування товарів та послуг, вироблених підприємствами Вінницької області, у тому числі через відповідне брендування продукції (створення та просування бренду «Вінницьке - найкраще!»).
Галузева диверсифікація	5.2.5	Розробка та проведення інформаційної кампанії для МСП області з метою ознайомлення підприємців із можливостями виходу на ринки суміжних і нових галузей.
	5.2.6	Проведення бізнес-форумів, виставок, ярмарків для підприємців суміжних галузей з метою встановлення контактів та розвитку співпраці.
	5.2.7	Сприяти створенню в торговельних мережах області "Відділів здоров'я" ("Поличок здоров'я") з широким асортиментом натуральної та органічної продукції та впровадженню відповідного маркування чи позначок на цінниках із такою продукцією.
	5.2.8	Створити Карту енергетичного потенціалу біомаси в області, що дасть можливість актуалізувати дані про рівень забезпечення області технічно досяжними та економічно доцільними для використання запасами місцевих видів палива, їхній енергетичний потенціал, орієнтовну собівартість та місця зосередження, а також сформувати базу даних щодо наявних споживачів подібного палива.

Завдання 5.3. Сприяння експорту

Вихід на зовнішні ринки є інструментом збільшення обсягів реалізації товарів і послуг, які виробляються підприємствами регіону. Разом із тим, просування товарів на зовнішні ринки, у першу чергу, залежить від спроможності підприємців виготовляти конкурентоспроможну продукцію, яка, серед іншого, відповідатиме міжнародним стандартам.

Забезпечення конкурентоспроможності вітчизняної продукції, у тому числі МСП, можливо досягти шляхом поступової інтеграції України до внутрішнього ринку ЄС, подоланням технічних бар'єрів у торгівлі між Україною та ЄС, зміцненням позицій на світовому ринку в результаті визнання системи технічного регулювання на європейському та міжнародному рівнях.

Заходи, спрямовані на реалізацію Завдання 5.3

5.3.1	Проведення тренінгів із питань виходу МСП на зовнішні ринки, використовуючи, зокрема, можливості Угоди про асоціацію України з ЄС.
5.3.2	Надання консультацій МСП із питань виконання національних та європейських вимог в частині маркування, пакування продукції, відповідності власної продукції вимогам виробництва, якості та безпечності, прийнятих у ЄС.
5.3.3	Оприлюднення інформації про експортні правила, процедури та сертифікацію товарів.
5.3.4	Розробка експортного профілю регіону.
5.3.5	Налагодження ефективної співпраці з регіонами (адміністративними одиницями) інших країн, з якими між Вінницькою областю або територіальною громадою області підписано угоду про співпрацю. Ідеться, зокрема, про організацію бізнес-поїздок, обмін інформацією про інвестиційні можливості тощо. Розширення переліку регіонів-партнерів шляхом підписання відповідних протоколів-намірів та планів заходів.
5.3.6	Сприяння участі представників МСП у міжнародних виставках, ярмарках та інших промоційних заходах, зокрема шляхом часткової компенсації витрат на участь у таких заходах, організації колективного трансферу до місця проведення заходів, забезпечення присутності колективного стенду представників Вінниччини на заходах тощо.
5.3.7	Організація зустрічей представників МСП із підприємцями Європи, бізнес-турів та інших заходів у форматі B2B для вивчення європейського ринку.
5.3.8	Популяризація продукції вінницьких товаровиробників через соціальні мережі та офіційні веб-портали європейських партнерів.

Інфраструктурне забезпечення

Розміщення в одному з розділів єдиного інформаційного ресурсу для підприємців (див. інфраструктурне забезпечення Цілі 1):

- інформації про плани державних закупівель;
- інформації про промоційні заходи (виставки тощо) в інших регіонах України;
- інформації про можливості співпраці з суб'єктами господарювання в інших регіонах чи країнах;
- навчальні матеріали про вихід МСП на зовнішні ринки.

Індикатори досягнення Цілі 5:

- кількість МСП області, які беруть участь у державних закупівлях (Джерело даних: Вінницька ОДА, аналітичний модуль ProZorro);
- обсяги товарів та послуг, поставлених МСП у рамках державних закупівель (Джерело даних: Вінницька ОДА, аналітичний модуль ProZorro);
- частка МСП, які збувають свою продукцію в інших регіонах України (Джерело даних: опитування ABCA);
- кількість експортерів серед МСП (Джерело даних: опитування ABCA);
- обсяг експорту МСП (Джерело даних: Вінницька ОДА, Головне управління статистики у Вінницькій області).

8. Механізм реалізації Стратегії

Зважаючи на термін реалізації Стратегії збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2020 року, період реалізації Стратегії розвитку малого та середнього підприємництва Вінницької області також становить чотири роки.

У процесі реалізації Стратегії функції формування та реалізації регіональної політики у сфері розвитку підприємництва будуть здійснюватися Вінницькою обласною державною адміністрацією.

Інструментом реалізації Стратегії є План дій із її реалізації, який містить інформацію про обсяги фінансування, перелік відповідальних за реалізацію заходів, терміни їх виконання та очікуваний результат від реалізації заходів. Після офіційного прийняття Стратегії та Плану дій із її реалізації Вінницькою обласною радою вони стають обов'язковими до виконання. Передбачається, що, окрім місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, для яких виконання покладених на них завдань є обов'язковим, до виконання заходів залучатимуться також Агенція регіонального розвитку Вінницької області, представники бізнес-асоціацій, у тому числі асоціацій роботодавців, представники бізнесу та експертного середовища на умовах державно-приватного партнерства та інші зацікавлені сторони. Крім того, для фінансування частини заходів передбачається залучення фінансової та технічної підтримки міжнародних організацій. Координація виконання та контроль за виконанням Плану дій із реалізації Стратегії забезпечується Вінницькою обласною державною адміністрацією.

Вінницька обласна державна адміністрація щорічно звітує про виконання Стратегії з обов'язковим оприлюдненням та публічним обговоренням звіту. На третьому році Стратегія переглядається з метою уточнення та коригування її цілей і заходів, а на четвертому році починається розробка нової Стратегії, що дозволяє дотриматись принципу спадковості та послідовності при розробці та реалізації політики сприяння розвитку МСП.

Також наприкінці останнього року реалізації проводиться підсумкова оцінка чинної Стратегії, результати якої повинні бути враховані в новій Стратегії. Термін дії нової Стратегії повинен становити не менше п'яти років.

Реалізація Стратегії здійснюється шляхом розробки й реалізації відповідних цільових програм (проектів).

9. Механізм моніторингу й оцінки реалізації Стратегії

В основі моніторингу й оцінки результатів реалізації Стратегії лежить система кількісних та якісних індикаторів, які характеризують, яким чином реалізовані завдання та який вплив це має на умови розвитку МСП.

Інструментом моніторингу й оцінки реалізації Стратегії є щорічна підготовка обласною державною адміністрацією профілю МСП, за допомогою якого відстежуються зміни, що відбулись у секторі МСП під впливом зовнішніх (незалежних від регіональної влади) чинників та в результаті реалізації заходів, передбачених цією Стратегією. Джерелами інформації для профілю є дані державної статистики, результати опитувань представників МСП у регіоні, а також звіти представників органів влади про заходи, спрямовані на створення сприятливого середовища для розвитку малого й середнього підприємництва в регіоні. Також профіль міститиме дані щодо індикаторів, передбачених Стратегією, що дозволить оперативно відстежувати ефективність її реалізації.

Стратегією передбачено оприлюднення органами влади регулярних звітів про свою діяльність із розвитку МСП, а також проведення інших заходів моніторингу та оцінки реалізації Стратегії.

Додаток 1. Зв'язок цілей Стратегії з принципами Акта з питань малого бізнесу для Європи.

Відповідність цілей Стратегії принципам Акта з питань малого бізнесу для Європи

	1. Покращення бізнес-середовища	2. Полегшення доступу МСП до ресурсів	3. Підвищення конкурентоспроможності МСП: внутрішній розвиток	4. Налагодження співпраці та підвищення підприємницької культури	5. Сприяння виходу на нові ринки
1. Створити умови, за яких підприємці та сімейний бізнес можуть процвітати, а підприємництво винагороджується (<i>Підприємницьке середовище</i>).					
2. Забезпечити умови, за яких чесні підприємці, яким загрожує банкрутство, можуть швидко отримати другий шанс (<i>Другий шанс</i>).					
3. Розробляти правила відповідно до принципу «спочатку подумай про малих підприємців» (<i>Спочатку подумай про малих підприємців</i>).					
4. Домагатися від Уряду бути чутливим до потреб малих та середніх підприємств (<i>Підтримка з боку влади</i>).					
5. Адаптувати інструменти публічної політики до потреб малих та середніх підприємств (<i>Інструменти підтримки МСП</i>).					
6. Полегшити доступ малих та середніх підприємств до фінансових ресурсів і розвивати правове й ділове середовище, яке сприятиме своєчасним розрахункам за комерційними операціями (<i>Фінансування</i>).					
7. Допомогти малим та середнім підприємствам більш повно скористатися можливостями спільного ринку ЄС (<i>Спільний ринок</i>).					
8. Сприяти підвищенню кваліфікації представників малих та середніх підприємств і розвитку всіх форм інновацій (<i>Підвищення кваліфікації</i>).					
9. Сприяти розвитку можливостей малих та середніх підприємств трансформувати екологічні виклики в можливості (<i>Можливість відповідати на екологічні виклики</i>).					
10. Заохочувати та підтримувати малі та середні підприємства отримувати зиск від ринків, які зростають (<i>Зовнішні ринки</i>).					

Додаток 2. МСП Вінницької області: SWOT-аналіз

Для формування цілей, завдань та заходів Стратегії було проведено SWOT-аналіз МСП Вінницької області. Джерелом даних SWOT-аналізу стали: статистичні дані, Стратегія збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2020 року та інші стратегічні документи, що стосуються соціально-економічного розвитку області, результати фокус-групи з підприємцями та інтерв'ю з експертами (дослідження ABCA 2016), письмові коментарі та рекомендації представників бізнесу та експертного середовища.

Відповідність цілей Стратегії сильним та слабким сторонам МСП Вінницької області

Сильні сторони МСП	Цілі Стратегії	Слабкі сторони МСП	Цілі Стратегії
Гнучке ціноутворення, оперативне реагування на вимоги та нові потреби ринку, особливо в сільському господарстві та переробній промисловості	3	Слабка обізнаність щодо податкового законодавства, неспроможність належним чином реагувати на його часті зміни	1
Здатність швидко адаптуватись до змін економічного середовища	3	Вразливість до змін в економіці в цілому та до змін попиту на місцевому ринку	1
Здатність надавати послуги в невеликих обсягах у віддалених чи невеликих населених пунктах	2,3	Висока чутливість до сезонних коливань	1
Більшість МСП можуть використовувати спрощену систему оподаткування та обліку, підпадають під мораторій на перевірки	1	Низький рівень підтримки та розуміння ролі МСП з боку суспільства та влади	1,4
Готовність розвивати нові напрямки бізнес-діяльності, налагоджувати випуск нової продукції невеликими партіями, що дозволяє діяти в умовах обмеженості ресурсів та невизначеного ринку збуту	3	Низький рівень взаємодії між МСП у вирішенні проблемних питань, у тому числі з владою	4
В аграрній сфері: - велика пропозиція людського капіталу з доступною вартістю; - наявність постійного попиту на продукцію її виробництва; - наявність сприятливих природних ресурсів (земельних, кліматичних тощо)	2	Нестача обігових коштів, висока вартість сировини при виробництві невеликих партій товару	2
		Незахищеність дрібних товаровиробників у стосунках із національними торговельними мережами	4
		Низький рівень розвитку логістики, що особливо критично для с/г підприємств	3
		Неврегульованість статусу функціонування особистих селянських господарств	1
		Висока питома вага витрат на оплату праці в продукції, що виготовляється та реалізовується на внутрішньому ринку	2

		Неспроможність місцевих підприємців конкурувати за рівнем оплати праці із закордонними підприємцями та тими, хто виготовляє продукцію на експорт	2
--	--	--	---

**Відповідність цілей Стратегії можливостям та загрозам розвитку
МСП Вінницької області**

Можливості для розвитку МСП	Цілі Стратегії	Загрози для розвитку МСП	Цілі Стратегії
Відновлення економічної активності	1	Поглиблення економічної кризи, у тому числі збільшення рівня інфляції	1
Успішна реалізація реформ (наприклад, дерегуляція тощо)	1	Недобросовісна конкуренція, зниження якості товарів та послуг, що негативно впливає на розвиток B2B кооперації	2, 3, 4
Збільшення фінансових ресурсів об'єднаних територіальних громад у результаті децентралізації	2	Подальше збільшення розміру мінімальної заробітної плати, закріплене на законодавчому рівні	1
Використання можливостей виходу на зовнішні ринки (Угода про асоціацію, Угода про зону вільної торгівлі з Канадою тощо)	5	Обмеження доступу до кредитних ресурсів та їх висока вартість	2
Співпраця бізнесу з навчальними закладами регіону	2, 3	Зменшення рентабельності МСП	2, 3
Активна участь МСП у державних закупівлях	5	Необізнаність МСП із можливостями запровадження інновацій у виробництво	3
Зниження рівня тінізації економіки регіону	1	Невідповідність величини штрафних санкцій характеру та масштабам порушень	1
Використання наявного потенціалу агропромислового комплексу та сфери туризму	2, 4	Посилення акценту на покарання (штрафи й санкції) на протидію заходам попередження відповідних порушень	1
		Необґрунтовано висока вартість орендної плати на землю	1, 2
		Відтік працездатної молоді та кваліфікованих працівників за межі регіону чи країни	2

Додаток 3. Розвиток МСП: розподіл сфер відповідальності між владою та бізнесом

Сфера виняткової відповідальності місцевої влади	Сфера спільної відповідальності	Сфера виняткової відповідальності бізнесу
1. Імплементація Стратегії збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2020 року, яка, серед іншого, передбачає створення сприятливих умов для динамічного розвитку малого та середнього бізнесу та спрощення адміністративних процедур.	1. Постійний та конструктивний діалог між владою та бізнесом із питань формування сприятливого бізнес-середовища в регіоні в цілому та розвитку МСП зокрема.	1. Готовність функціонувати у висококонкурентному середовищі на регіональному (місцевому) та зовнішніх (в інших регіонах та за кордоном) ринках.
2. Проактивна позиція місцевої влади з ЦОВВ стосовно політики розвитку МСП.	2. Формування позитивного іміджу підприємництва в регіоні та формування передумов для започаткування та ведення власної справи окремих верств населення, передусім молодіжного, жіночого підприємництва, ведення бізнесу демобілізованими учасниками АТО.	2. Збільшення конкурентоспроможності власного бізнесу шляхом підвищення рівня знань та навичок, впровадження інноваційних рішень тощо.
3. Підвищення спроможності представників місцевих органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування використовувати кращі практики сприяння розвитку підприємництва в цілому та МСП зокрема, передусім у сфері покращення регуляторного середовища.	3. Створення дієвих механізмів залучення альтернативних джерел фінансування МСП та розвиток спроможності до використання цих джерел.	3. Формування мереж і кластерів виробничо-комерційного характеру задля зміцнення взаємовигідної співпраці й підвищення експортних спроможностей.
4. Зменшення існуючих регуляторних бар'єрів, зокрема шляхом удосконалення процедур отримання підприємцями документів (передусім дозвільного характеру) у сфері регулювання господарської діяльності, видача яких належить до сфери повноважень роботи місцевих органів влади та органів місцевого самоврядування.	4. Розбудова функціональної інфраструктури підтримки МСП, включаючи інформаційно-консультаційне забезпечення, відповідно до поточних потреб бізнесу, у тому числі на принципах публічно-приватного партнерства.	4. Розробка й імплементація проактивних бізнес-стратегій, включаючи стратегію географічної та галузевої диверсифікації.
5. Забезпечення відкритості, прозорості та підзвітності місцевої влади при формуванні та реалізації політики розвитку МСП, у тому числі в питаннях рівного доступу МСП до природних ресурсів	5. Зміцнення зв'язків між наукою та бізнесом задля спільної вигоди, приведення системи підготовки кадрів у відповідність до реальних потреб бізнесу.	5. Остаточна відповідальність за прийняття бізнес-рішення та результати виробничо-комерційної діяльності в цілому.

Додаток 4. Зв'язок Стратегії з іншими документами регіональної політики

Цілі Стратегії тісно пов'язані з іншими стратегічними документами регіону⁵. Зокрема, ідеться про Стратегію збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2020 року (та програму її реалізації) та інші. Нижче наведено таблицю зі співвідношенням цілей стратегії з цілями, напрямками чи заходами інших документів регіональної політики, термін реалізації яких припадає на період з 2017 року по 2020 рік.

Так, у Стратегії збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2020 року розвитку МСП присвячена окрема операційна ціль «Створення сприятливих умов для динамічного розвитку малого та середнього бізнесу, спрощення адміністративних процедур», яка, у свою чергу, спрямована на реалізацію стратегічної цілі «Зростання конкурентоспроможності економіки області».

З метою забезпечення розвитку малого підприємництва в аграрному секторі економіки області рішенням 4 сесії обласної Ради 7 скликання від 11 лютого 2016 року №40 затверджена Програма розвитку особистих селянських, фермерських господарств, кооперативного руху на селі та дорадництва на 2016-2020 роки.

⁵ Перелік регіональних програм та стратегій доступний за посиланням:

http://www.vin.gov.ua/web/vinoda.nsf/webgr_view/Gr9EHBQ?OpenDocument&count=19&RestrictToCategory=Gr9EHBQ

Таблиця. Взаємозв'язок цілей стратегії з деякими іншими стратегічними документами Вінницької області

Документ	Ціль, напрямок чи захід документа	1. Покращення бізнес-середовища	2. Полегшення доступу МСП до ресурсів	3. Підвищення конкурентоспроможності МСП: внутрішній розвиток	4. Налагодження співпраці та підвищення підприємницької культури	5. Сприяння виходу на нові ринки
Стратегія збалансованого розвитку Вінницької області на період до 2020 року	2.1. Створення сприятливих умов для динамічного розвитку малого та середнього бізнесу, спрощення адміністративних процедур					
	2.2. Стимулювання інноваційних секторів економіки					
	2.3. Підтримка інтенсивного розвитку в усіх секторах сільського господарства					
Програма зайнятості населення Вінницької області на період до 2017 року	1.2 Забезпечувати компенсацію фактичних витрат у розмірі єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування суб'єктам малого підприємництва, які працевлаштовують безробітних на нові робочі місця в пріоритетних видах економічної діяльності					
	1.7. Для стимулювання самозайнятості населення, підприємницької ініціативи надавати безоплатні індивідуальні й групові консультації з питань організації та провадження підприємницької діяльності із залучення на громадських засадах представників територіальних органів Державної податкової служби України, управлінь Пенсійного фонду України, управлінь юстиції тощо.					
	2.3. Забезпечити 100% охоплення безробітних професійним навчанням на замовлення роботодавців під конкретні робочі місця як у навчальних закладах, так і безпосередньо на виробництві.					

Програма економічного і соціального розвитку Вінницьчини на 2017 рік	Ціль 2. Пріоритет 3. Забезпечити реалізацію регіональної програми «Підготовка кваліфікованих робітників на 2016-2020».					
	Ціль 3. Пріоритет 1. Розвиток промислового комплексу області з метою насичення ринку конкурентоспроможними промисловими товарами					
	Ціль 3. Пріоритет 2. Підвищення конкурентоспроможності агропромислового комплексу шляхом ефективного використання природних та людських ресурсів, впровадження новітніх та енергоощадних технологій у виробництво, переробку та інфраструктуру зберігання продукції					
	Ціль 3. Пріоритет 3. Стимулювання розвитку малих і середніх виробників, а також господарств населення до товарного сільськогосподарського виробництва					
	Ціль 3. Пріоритет 4. Стимулювання створення й підтримка діяльності сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів та інших об'єднань виробників					
	Ціль 3. Пріоритет 10. Дерегуляція та покращення регуляторного середовища як передумова для подальшого розвитку малого та середнього бізнесу					
	Ціль 4. Пріоритет 7. Впровадження технологій е-урядування та е-демократії в місцевих органах виконавчої влади та місцевого самоврядування регіону					
Регіональна програма розвитку малого і середнього підприємництва на 2017 рік	Пріоритет I. Покращення регуляторного середовища					
	Пріоритет II. Фінансово-кредитна та інвестиційна підтримка.					
	Пріоритет III. Ресурсне та інформаційне забезпечення, формування інфраструктури підприємництва.					
	Пріоритет IV. Підвищення кваліфікації кадрів у сфері підприємництва.					

Регіональна програма інформатизації Вінницької області «Електронна Вінниччина» на 2016 – 2018 роки	1.3. Проведення в області семінарів, круглих столів щодо впровадження новітніх інформаційних технологій, всеукраїнських науково-практичних конференцій					
	2.1. Розвиток системи електронного документообігу					
	2.3. Створення та розвиток платформ електронної демократії для залучення громадян до процесів управління, у т.ч. створення обласного «Контактного центру»					
	3.1. Створення та підтримка функціонування регіональної захищеної мультисервісної мережі органів виконавчої влади та місцевого самоврядування.					
Про програму розвитку особистих селянських, фермерських господарств, кооперативного руху на селі та дорадництва на 2016-2010 роки	1. Стимулювання діяльності особистих селянських та фермерських господарств, сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів та інших суб'єктів господарювання на селі					
	3. Розвиток регіонального фінансового лізингу для оновлення виробничого потенціалу малого й середнього бізнесу					
	5. Підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору економіки					

Додаток 5. Цілі, завдання та заходи реалізації Стратегії

Ціль 1. Покращення бізнес-середовища регіону

Завдання 1.1. Покращення регуляторного середовища

Заходи, спрямовані на реалізацію Завдання 1.1

Зменшення існуючих регуляторних бар'єрів	1.1.1	Перегляд (інвентаризація) власних регуляторних актів на предмет їхнього впливу на бізнес та відповідності чинному законодавству, а також внесення до них відповідних змін (або скасування) з метою збалансування інтересів суб'єктів підприємницької діяльності та суспільства.
	1.1.2	Моніторинг ефективності роботи місцевих органів влади та органів місцевого самоврядування, відповідальних за видачу документів у сфері регулювання господарської діяльності, видача яких належить до сфери їхніх повноважень.
	1.1.3	Удосконалення процедур отримання підприємцями зазначених документів, у тому числі шляхом розвитку системи надання електронних послуг для бізнесу.
	1.1.4	Відстеження ефективності реалізації чинних регуляторних актів.
	1.1.5	Підтримка ініціатив підприємців, спрямованих на перегляд чинних та розробку нових регуляторних актів. Розгляд та прийняття в установленому порядку регуляторних актів, ініційованих підприємцями.
	1.1.6	Подальший розвиток системи центрів надання адміністративних послуг, а також підвищення спроможності їхніх працівників надавати якісні послуги згідно з поточними потребами суб'єктів підприємницької діяльності.
	1.1.7	Подальше переведення адміністративних послуг в електронний формат та їх спрощення.
Запровадження нових практик регулювання, які враховують інтереси	1.1.8	Здійснення моніторингу змін законодавчо-нормативної бази, що регулює розвиток підприємництва та надання пропозицій центральним органам виконавчої влади щодо її удосконалення.
	1.1.9	Моніторинг фактичного проведення аналізу регуляторного впливу (включно з М-тестом) місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування включно з об'єднаними територіальними громадами.
	1.1.10	Удосконалення системи інформування громадян про хід підготовки регуляторних актів, а також про проведення консультацій із громадськістю в рамках проведення М-тесту всіма суб'єктами владних повноважень.

1.1.11	Підвищення спроможності представників місцевих органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування та бізнес-асоціацій використання методики М-тесту.
1.1.12	Обмін досвідом розробки та запровадження нових практик регулювання підприємницької діяльності в цілому та застосування М-тесту, у тому числі з іншими регіонами.
1.1.13	Оптимізація роботи сервісних центрів ДФС, створення при таких центрах консультаційних офісів, що надаватимуть допомогу особам, які розпочинають підприємницьку діяльність та реєструють приватне підприємство чи ФОП.

Завдання 1.2. Забезпечення конструктивного діалогу між бізнесом та владою.

Заходи, спрямовані на реалізацію Завдання 1.2

Забезпечення відкритості влади	1.2.1	Регулярне оприлюднення органами влади звітів та іншої інформації про свою діяльність із розвитку МСП.
	1.2.2	Проведення аналізу ефективності наявних інструментів зворотного зв'язку між владою та бізнесом («телефонів довіри», «гарячих ліній» тощо), формування рекомендацій щодо їх вдосконалення та послідовна імплементація цих рекомендацій.
	1.2.3	Підвищення рівня інформативності та інтерактивності сайтів регіональних (місцевих) органів влади.
Забезпечення ефективної комунікації	1.2.4.	Запровадження нових каналів комунікації між бізнесом та владою (наприклад, розсилки через електронну пошту), вдосконалення існуючих механізмів інформування підприємців про заходи та рішення, які впливають на діяльність бізнесу.
	1.2.5	Активне залучення представників бізнесу та бізнес-асоціацій до розробки та публічного обговорення стратегічних документів та рішень, що стосуються діяльності МСП (передусім програм розвитку малого та середнього бізнесу).
	1.2.6	Створення механізму регулярних консультацій між бізнесом та регіональною владою (періодичні та ad hoc обговорення у форматі «круглий стіл», на яких дискутуються гострі питання діяльності МСП та перспективні напрямки розвитку області).
	1.2.7	Удосконалення практики реагування на рекомендації громадських слухань різного рівня, пов'язаних із розвитком МСП та перспективними напрямками розвитку області.
	1.2.8	Визначення в структурі місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування посадових осіб або структурних одиниць (чи створення таких структурних одиниць у разі їх відсутності), завданням яких буде налагодження співпраці між бізнесом та владою, сприяння розвитку місцевого бізнесу, захист їхніх прав та інтересів тощо.

Інфраструктурне забезпечення Цілі 1

I.1.1. Створення єдиного інформаційного ресурсу для підприємців, один із розділів якого буде присвячений регуляторній політиці, тобто міститиме інформацію про:

- чинні регуляторні акти;
- зміни в нормативно-правовій базі, які можуть вплинути на ведення підприємницької діяльності;
- хід підготовки нових регуляторних актів, зокрема інформацію про проведений аналіз регуляторного впливу та М-тест;
- дату та час публічних обговорень регуляторних актів та стратегічних документів, що стосуються розвитку підприємництва;
- інші питання, що стосуються регулювання підприємницької діяльності, визначені в результаті опитування підприємців.

Ціль 2. Полегшення доступу МСП до ресурсів

Завдання 2.1. Сприяння доступу до фінансових ресурсів

Заходи, спрямовані на реалізацію Завдання 2.1

2.1.1	Забезпечення роботи обласного фонду підтримки підприємництва по Вінницькій області та створення кущових відділень фонду.
2.1.2	Проведення тренінгів для представників місцевих органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування з питань мобілізації коштів для підтримки МСП.
2.1.3	Запровадження дієвих інструментів підтримки бізнесу шляхом співфінансування з місцевих бюджетів та служби зайнятості охочих відкрити свою власну справу.
2.1.4	Проведення тренінгів для місцевих МСП із підготовки грантових та кредитних заявок.
2.1.5	Вивчення можливостей фінансування розвитку МСП на рівні області та об'єднаних територіальних громад, зокрема шляхом розробки відповідних програм.
2.1.6	Вивчення можливостей залучення зовнішніх коштів для фінансування розвитку МСП на рівні області та об'єднаних територіальних громад, зокрема коштів міжнародних фінансових інституцій та програм технічної допомоги.
2.1.7	Сприяння розвитку лізингових операцій для технічного переоснащення основних фондів підприємств.

Завдання 2.2. Сприяння покращенню кадрового забезпечення МСП

Заходи, спрямовані на реалізацію Завдання 2.2

Заходи, спрямовані на покращення пропозиції кадрів з боку навчальних закладів	2.2.1	Розробити методику визначення потреби в кваліфікованих робітниках та спеціалістах. Налагодити систему оперативного збору інформації про потреби бізнесу в кадрах відповідно до розробленої методики.
	2.2.2	Корегування навчальних програм ВНЗ та ПТНЗ відповідно до потреб бізнесу, передусім при підготовці спеціалістів робітничих професій.
	2.2.3	Розробка програми факультативних занять із підприємництва та її запровадження в навчальних закладах регіону.
	2.2.4	Проведення «Днів відкритих дверей» на успішних підприємствах регіону.
	2.2.5	Проведення рекламної кампанії з метою заохочення підприємців брати на практику студентів ВНЗ та ПТНЗ.
	2.2.6	Сприяння налагодженню зв'язків та співпраці діючих та новостворених бізнес-асоціацій (асоціацій малого та середнього підприємництва) із навчальними закладами області та центрами зайнятості.
	2.2.7	Проведення спільних заходів, на яких студенти ВНЗ матимуть змогу ознайомитись із кращими практиками ведення бізнесу, а підприємці – підібрати потенційні кадри для своїх підприємств.
Заходи, спрямовані на розвиток молодіжного підприємництва	2.2.8	Поширення інформації про успішні практики молодіжного підприємництва.
	2.2.9	Проведення відкритих лекцій та інформаційних подій для молоді за участі успішних підприємців Вінниччини, відомих українських та іноземних бізнесменів.
	2.2.10	Проведення молодіжних бізнес-змагань серед студентів ВНЗ та ПТНЗ Вінниччини.
	2.2.11	Залучення великих українських та міжнародних компаній до проведення різних заходів із метою розвитку молодіжного підприємництва в рамках відповідних інформаційно-просвітницьких проектів, які реалізуються цими компаніями.

Завдання 2.3. Сприяння доступу до природних, енергетичних та інших ресурсів, необхідних для забезпечення діяльності підприємства

Заходи, спрямовані на реалізацію Завдання 2.3

2.3.1	Вдосконалення, підтримка та оперативне оновлення інтерактивної карти (бази) вільних земельних ділянок, приміщень та площ виробничого призначення, які можуть використовуватися бізнесом, розміщеної на офіційному веб-сайті Агенції регіонального розвитку Вінницької області. Забезпечення широкого інформування підприємців про існування та можливості карти (бази).
-------	---

- 2.3.2** Полегшення процедур підключення МСП до електричних та інших мереж, у частині повноважень органів місцевої влади, зокрема сприяння підвищенню енергоефективності через легку зміну постачальників енергоносіїв, можливості встановлення індивідуальних приладів енергозаощадження тощо.
- 2.3.3** Проведення тренінгів для МСП із питань захисту власних інтересів у стосунках із монополістами, що володіють електро-, водними та іншими ресурсами.
- 2.3.4** Спільно із ПАТ "Вінницяобленерго" розглянути можливість створення інформаційного ресурсу, який міститиме дані про найбільш оптимальні точки приєднання електроустановок до електричних мереж для промислових об'єктів, запас приєднаної потужності, відомості щодо рівня напруги тощо.

Інфраструктурне забезпечення Цілі 2

- І.2.1.** Розбудова мережі місцевих центрів підтримки підприємництва (у тому числі на базі ЦНАПів) в об'єднаних територіальних громадах та налагодження їхньої співпраці з усіма зацікавленими сторонами та сприяння створенню об'єктів інфраструктури підтримки підприємництва, заснованих на приватній власності.
- І.2.2.** Сприяння діяльності Агенції регіонального розвитку Вінницької області в частині, що стосується розвитку підприємництва.
- І.2.3.** Сприяння розвитку бізнес-інкубаторів та інших елементів інфраструктури МСП на базі навчальних закладів регіону з метою об'єднання креативної молоді для розробки бізнес-стартапів, навчання та пошуку інвесторів для започаткування власного бізнесу, розвитку молодіжного підприємництва.
- І.2.4.** Розміщення в одному з розділів єдиного інформаційного ресурсу для підприємців (див. інфраструктурне забезпечення Цілі 1) інформації про існуючі грантові та інші можливості отримати фінансування для розвитку суб'єктів господарювання, інтерактивну карту вільних земельних ділянок та площ виробничого призначення.

Ціль 3. Підвищення конкурентоспроможності: внутрішній розвиток МСП

Завдання 3.1. Посилення управлінської спроможності підприємців

Заходи, спрямовані на реалізацію Завдання 3.1

- 3.1.1** Налагодити систему надання підприємцям індивідуальних та групових консультацій із питань змін у законодавстві, передусім податковому, професійного навчання основам бізнес-планування та ведення підприємницької діяльності.
- 3.1.2** Сприяння професійному навчанню потенційних та діючих підприємців основам бізнес-планування та ведення підприємницької діяльності.
- 3.1.3** Залучення успішних підприємців до надання безкоштовних професійних консультацій та порад щодо відкриття та ведення власної справи.

- 3.1.4** Проведення тренінгів для МСП із питань менеджменту, маркетингу, планування діяльності у сфері управління витратами, податками, бухгалтерського обліку, управління якістю тощо.
- 3.1.5** Поширення інформації про успішні та сучасні бізнес-практики й типові помилки в процесі здійснення виробничо-комерційної діяльності.
- 3.1.6** Підтримка громадських ініціатив, спрямованих на підвищення рівня освіти підприємців, їхньої правосвідомості та соціальної відповідальності.
- 3.1.7** Створення можливості он-лайн консультацій із питань бізнесу за принципом єдиного вікна.

Завдання 3.2. Створення умов для впровадження інновацій у діяльність МСП

Заходи, спрямовані на реалізацію Завдання 3.2

- 3.2.1** Проведення семінарів та тренінгів із питань використання інноваційних інструментів започаткування та розвитку власного бізнесу, у тому числі у сфері енергозаощадження, переходу на альтернативні й відновлювальні енергоресурси, зменшення ресурсоенергоємності, екологічної безпеки тощо.
- 3.2.2** Налагодження інформаційного обміну між бізнесом та науково-освітніми установами області та інших регіонів України.
- 3.2.3** Організація науково-освітніми установами ярмарків ідей та пропозицій для бізнесу.
- 3.2.4** Інформування підприємців про нові можливості використання альтернативних джерел енергії.
- 3.2.5** Сприяння налагодженню мереж підприємців для спільного використання та/або оренди обладнання, що дозволить запроваджувати інноваційні рішення в процес виробничо-комерційної діяльності.

Інфраструктурне забезпечення

- I.3.1.** Розміщення в одному з розділів єдиного інформаційного ресурсу для підприємців (див. інфраструктурне забезпечення Цілі 1) та оперативне оновлення матеріалів, пов'язаних із підвищенням конкурентоспроможності МСП регіону: навчальних матеріалів про розвиток підприємницьких навичок, інноваційний розвиток, маркетинг, бухгалтерський облік та інших.
- I.3.2.** Сприяння створенню об'єктів інноваційної інфраструктури, у тому числі заснованих на приватній власності (бізнес-акселератори, бізнес-інкубатори тощо).
- I.3.3.** Підтримка діяльності громадського центру інновацій.

Ціль 4. Налагодження співпраці та підвищення підприємницької культури

Завдання 4.1. Сприяння створенню умов для цивілізованого просування інтересів МСП

Заходи, спрямовані на реалізацію Завдання 4.1

Розвиток бізнес-об'єднань та консультативно-дорадчих структур	4.1.1	Сприяння створенню та функціонуванню рад підприємців на рівні області та новостворених об'єднаних територіальних громад.
	4.1.2	Сприяння залученню проектів технічної допомоги, спрямованих на посилення спроможності бізнес-асоціацій.
	4.1.3	Вивчення та поширення успішного іноземного досвіду створення та функціонування бізнес-об'єднань МСП.
	4.1.4	Розробка та проведення інформаційної кампанії зі створення бізнес-асоціацій та популяризація участі підприємців у них, заохочення бізнес-асоціацій готувати свої пропозиції до місцевих органів влади щодо покращення бізнес-клімату на території області.
Захист прав та інтересів МСП	4.1.5	Сприяння діяльності установи бізнес-омбудсмена у Вінницькій області та створення регіональної мережі представників установи бізнес-омбудсмена.
	4.1.6	Налагодження системи інформування підприємців про результати розгляду скарг, що надходять до установи бізнес-омбудсмена у Вінницькій області, та популяризація позитивних прикладів реагування на них.
	4.1.7	Проведення роз'яснювальної роботи серед підприємців щодо можливостей використання інституту бізнес-омбудсмена при захисті своїх прав та інтересів.
	4.1.8	Інформування МСП щодо можливостей захисту своїх прав та інтересів у стосунках із великими компаніями, зокрема в стосунках із національними торговельними мережами.

Завдання 4.2. Покращення іміджу підприємництва та заохочення широких верств населення до відкриття та ведення власної справи

Заходи, спрямовані на реалізацію Завдання 4.2

4.2.1	Розробка й проведення інформаційної кампанії з покращення іміджу підприємництва, спрямованої на різні верстви населення.
4.2.2	Розробка й проведення інформаційної кампанії з етики ведення бізнесу, зокрема можливостей та переваг законного підприємництва, соціальної відповідальності підприємців; розповсюдження інформації про успішні приклади підприємницької діяльності тощо.
4.2.3	Створення передумов, у тому числі правових, для розвитку в регіоні жіночого підприємництва, заснування власного бізнесу демобілізованими учасниками АТО.
4.2.4	Налагодження системи збору статистичної інформації про жіноче підприємництво.

- 4.2.5** Проведення семінарів, тренінгів та навчальних курсів для жінок, демобілізованих учасників АТО та інших вразливих верств населення, які планують розпочати свою справу.
- 4.2.6** Розробка й проведення інформаційної кампанії, спрямованої на розповсюдження успішних прикладів започаткування бізнесу демобілізованими учасниками АТО.
- 4.2.7** Щорічне проведення «Тижня підприємництва», програма якого передбачає проведення конкурсу «Бізнес-еліта Поділля», «Жінка - підприємець року» та «Вінницька якість», організацію круглих столів, виставок, семінарів та конкурсів із питань підприємництва.

Завдання 4.3. Сприяння розвитку кооперації МСП

Заходи, спрямовані на реалізацію Завдання 4.3

- 4.3.1** Сприяння в налагодженні системи інформування підприємців про можливості відновлення системи кооперативів для спільного провадження заготівельно-збутової діяльності, виробництва кінцевої продукції, у тому числі для спільного використання обладнання для випуску нових видів продукції невеликими партіями.
- 4.3.2** Сприяння в проведенні B2B зустрічей для підприємців з метою налагодження логістичних зв'язків та створення ланцюгів просування товарів, передусім у сільськогосподарській галузі.
- 4.3.3** Допомога в пошуку інформації щодо можливостей спільної оренди землі для провадження виробничо-комерційної діяльності.
- 4.3.4** Сприяння створенню дрібнооптових баз для реалізації сільськогосподарської продукції з метою зменшення кількості посередників між сільгоспвиробниками та кінцевими споживачами.
- 4.3.5** Проведення інформаційно-дорадчої діяльності, спрямованої на розвиток МСП у сільських територіях, зокрема шляхом створення та підтримки діяльності сімейних фермерських господарств, сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів.

Інфраструктурне забезпечення

- I.4.1.** Розміщення в одному з розділів єдиного інформаційного ресурсу для підприємців (див. інфраструктурне забезпечення Цілі 1) інформації про діючі в регіоні бізнес-об'єднання, діяльність установи бізнес-омбудсмена

Ціль 5. Сприяння виходу на нові ринки

Завдання 5.1. Залучення МСП до участі в державних закупівлях

Заходи, спрямовані на реалізацію Завдання 5.1

5.1.1	Проведення інформаційної кампанії з метою заохочення МСП до участі в державних закупівлях; проведення семінарів та тренінгів із питань успішної практики участі МСП у них.
5.1.2	Підготовка й оприлюднення регулярних звітів про державні закупівлі, а також створення системи інформування підприємців про оголошені тендери в регіоні та за його межами.

Завдання 5.2. Сприяння виходу МСП області на ринки інших регіонів України та ринки суміжних областей

Заходи, спрямовані на реалізацію Завдання 5.2

Географічна диверсифікація	5.2.1	Проведення міжрегіональних бізнес-форумів, виставок, ярмарків, а також сприяння участі МСП Вінниччини в бізнес-форумах та інших заходах, які проводяться в інших регіонах.
	5.2.2	Формування інформаційної бази товарів, виготовлення яких здійснюється підприємствами регіону, а також поширення цієї інформації за його межами.
	5.2.3	Інформування про можливості взаємодії з підприємствами інших регіонів України.
	5.2.4	Розробка та проведення інформаційної кампанії з просування товарів та послуг, вироблених підприємствами Вінницької області, у тому числі через відповідне брендування продукції (створення та просування бренду «Вінницьке - найкраще!»).
Галузева диверсифікація	5.2.5	Розробка та проведення інформаційної кампанії для МСП області з метою ознайомлення підприємців із можливостями виходу на ринки суміжних і нових галузей.
	5.2.6	Проведення бізнес-форумів, виставок, ярмарків для підприємців суміжних галузей з метою встановлення контактів та розвитку співпраці.
	5.2.7	Сприяння створенню в торговельних мережах області "Відділів здоров'я" ("Поличок здоров'я") із широким асортиментом натуральної та органічної продукції та впровадженню відповідного маркування чи позначок на цінниках із такою продукцією.
	5.2.8	Створити Карту енергетичного потенціалу біомаси в області, що дасть можливість актуалізувати дані про рівень забезпечення області технічно досяжними та економічно доцільними для використання запасами місцевих видів палива, їх енергетичний потенціал, орієнтовну собівартість та місця зосередження, а також сформувати базу даних щодо наявних споживачів подібного палива.

Завдання 5.3. Сприяння експорту

Заходи, спрямовані на реалізацію Завдання 5.3

5.3.1	Проведення тренінгів із питань виходу МСП на зовнішні ринки, використовуючи, зокрема, можливості Угоди про асоціацію України з ЄС.
5.3.2	Надання консультацій МСП із питань виконання національних та європейських вимог у частині маркування, пакування продукції, відповідності власної продукції вимогам виробництва, якості та безпечності, прийнятих у ЄС.
5.3.3	Оприлюднення інформації про експортні правила, процедури та сертифікацію товарів.
5.3.4	Розробка експортного профілю регіону.
5.3.5	Налагодження ефективної співпраці з регіонами (адміністративними одиницями) інших країн, з якими між Вінницькою областю або територіальною громадою області підписано угоду про співпрацю. Ідеться, зокрема, про організацію бізнес-поїздок, обмін інформацією про інвестиційні можливості тощо. Розширення переліку регіонів-партнерів шляхом підписання відповідних протоколів-намірів та планів заходів.
5.3.6	Сприяння участі представників МСП у міжнародних виставках, ярмарках та інших промоційних заходах, зокрема шляхом часткової компенсації витрат на участь у таких заходах, організації колективного трансферу до місця проведення заходів, забезпечення присутності колективного стенду представників Вінниччини на заходах тощо.
5.3.7	Організація зустрічей представників МСП із підприємцями Європи, бізнес-турів та інших заходів у форматі B2B для вивчення європейського ринку.
5.3.8	Популяризація продукції вінницьких товаровиробників через соціальні мережі та офіційні веб-портали європейських партнерів.

Інфраструктурне забезпечення

I.5.1. Розміщення в одному з розділів єдиного інформаційного ресурсу для підприємців (див. інфраструктурне забезпечення Цілі 1):

- інформації про плани державних закупівель;
- інформації про промоційні заходи (виставки тощо) в інших регіонах України;
- інформації про можливості співпраці з суб'єктами господарювання в інших регіонах чи країнах;
- навчальні матеріали про вихід МСП на зовнішні ринки.

